

Szlak Architektury Drewnianej

Województwo
Małopolskie

Województwo Małopolskie

W urokliwy krajobraz Małopolski wpiwały się malownicze, drewniane kościoły, smukłe dzwonnice, piękne łemkowskie cerkwie, staropolskie dwory i drewniane wille. W małopolskich skansenach, w których zdawałoby się, że czas się zatrzymał, prezentowane są zabytki ludowej kultury materialnej z różnych części naszego regionu. Niepowtarzalny urok tych skarbów architektury sprawił, iż powstał Szlak Architektury Drewnianej, obejmujący blisko 250 najcenniejszych i najciekawszych obiektów, z których cztery w 2003 roku zostały wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO. Są to: kościół pw. św. Michała Archanioła w Binarowej, kościół pw. św. Michała Archanioła w Dębnie Podhalańskim, kościół pw. św. Leonarda w Lipnicy Murowanej i kościół pw. św. Filipa i Jakuba w Sękowej. Wszystkie obiekty na szlaku oznakowane są tablicami informacyjnymi, a drogę do nich wskazuje ponad 600 znaków drogowych.

Przewodnik, który mają Państwo przed sobą, powstał w wyniku realizacji w Małopolsce w 2008 roku projektu „Otwarty Szlak Architektury Drewnianej”. Znajdziecie w nim Państwo opisy wybranych 54 obiektów wraz z informacjami o zasadach ich zwiedzania, godzinami udostępniania, godzinami nabożeństw, bezpośrednimi kontaktami telefonicznymi, a wszystko to ilustrowane barwnymi fotografiami. Dzięki prezentacji Szlaku geograficznymi trasami – Nowy Sącz – Gorlice, Orawa, Podhale, Spisz i Pieńiny, Tarnów i okolice, Kraków i okolice, łatwiej będzie Państwu zaplanować wycieczkę po Szlaku, który koniecznie trzeba zobaczyć, podróżując po Małopolsce!

Do zobaczenia na Szlaku!

Binarowa

Kościół pw. św. Michała Archanioła Obiekt wpisany na listę UNESCO

Kościół wzniesiony został ok. 1500 r., pod koniec XVI w. dobudowana do niego została wieża, a później podcienia. Począwszy od połowy XIX w. binarowska świątynia znalazła się w kręgu zainteresowań podróżników i artystów. Rysowali ją m.in. S. Wyspiański i J. Mehoffer. W 1908 r. pokryto ją blachą, co ujemnie odbiło się na jej zewnętrznym wyglądzie. Przywrócenie dawnego gontowego pokrycia zakończono dopiero w 2008 r. W 2003 r. świątynia została wpisana na listę UNESCO.

Kościół składa się z nawy i przylegającej do niej Kaplicy Aniołów Stróżów, prezbiterium oraz wieży zwieńczonej ostrosłupowym

hełmem. Dachy, jak i ściany świątyni pobierte są gontem, co dodaje jej malowniczej harmonii.

Wnętrze świątyni oczarowuje przede wszystkim dekoracją malarską pokrywającą szczerbnie ściany i sufit. Pochodzi ona z różnych okresów, najstarsze są wykonane za pomocą specjalnych szablonów zdobienia sufitu nawy i prezbiterium z początku XVI w. Polichromia ścian nawy i prezbiterium pochodzi z poł. XVII w. W prezbiterium w dwóch rzędach przedstawiono cykl 21 scen Męki Pańskiej, w nawie warto zwrócić uwagę na malowidła Sąd Ostateczny (ściana północna) oraz Nauka

Wnętrze świątyni

Fragment polichromii

i

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008): pt. 12.00-16.00, sb. 10.00-14.00, nd. 12.00-16.00
Msze św. w niedzielę: 7.30, 9.00, 11.00
Tel. do parafii: 013 44 76 396

Będąc w Binarowej, należy koniecznie zwiedzić pobliski Biecz nazywany często „Małym Krakowem” z monumentalnym gotyckim kościołem, ratuszem z renesansową wieżą, pozostałościami murów miejskich z XIV-XVI w. i Muzeum Marcina Kromera.

dobrego umierania i Rozdroża życia ludzkiego (ściana południowa).

Do najcenniejszych elementów wyposażenia świątyni należy rzeźba Matki Boskiej z Dzieciątkiem oraz płaskorzeźby św. Barbary, św. Katarzyny, św. Doroty i św. Małgorzaty pochodzące z końca XIV w., eksponowane w nowym ołtarzu umieszczonym na ścianie nawy, a także rzeźba Matki Boskiej z Dzie-

ciątkiem z 2. ćw. XV w. umieszczona w ołtarzu głównym. Z doby gotyku pochodzi również kamienna chodzielnica. Reszta wyposażenia świątyni pochodzi głównie z XVII w. – ołtarz główny, ambona, konfesjonały, ławki w Kaplicy Aniołów Stróżów, figury na belce tęczy.

Obok świątyni znajduje się murowana dzwonnica z dzwonem z XV w.

Sękowa

Kościół pw. św. św. Filipa i Jakuba Apostołów Obiekt wpisany na listę UNESCO

Skryta wśród zieleni Beskidu Niskiego świątynia powstała około 1520 r. Przez wieki znana była tylko prawdopodobnie mieszkańcom miejscowej parafii. Pod koniec XIX w. jej wyjątkową malowniczość odkryli malarze, w swoich pracach uwiecznili ją m.in. S. Wyspiański, J. Mehoffer, T. Axentowicz, W. Tetmajer. W czasie I wojny światowej świątynia została prawie całkowicie zniszczona i zdemastowana przez wojska austro-węgierskie, które wykorzystywały drewno do budowy okopów oraz jako opału. Kościół udało się od-

budować, w późniejszych latach był wielokrotnie restaurowany, za co w 1994 r. został uhonorowany prestiżową nagrodą Prix Europa Nostra. W 2003 r. został wpisany na listę UNESCO.

Wędrowca uderza przede wszystkim malowniczość świątyni. Decydują o niej wysokie, spływające prawie do ziemi, pokryte gontem dachy, a także niska, kwadratowa wieża nakryta kopułką z latarnią. Wieża posiada otwarte przyziemie, dzięki czemu możemy podziwiać jej konstrukcję. Całości dopełniają

Wnętrze świątyni

Fragment polichromii

Dachy świątyni

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008): pt. 12.00-16.00, sb. 10.00-14.00 nd. 12.00-16.00
Msze św. w niedzielę: 16.00
Tel. do parafii: 018 35 18 169

W pobliskich Siarach znajduje się pałac z początku XX wieku należący niegdyś do przemysłowca naftowego i wybitnego polityka II Rzeczypospolitej Władysława Długosza.

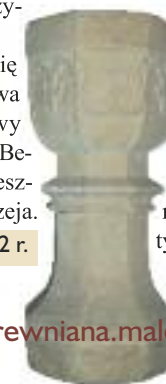
obiegające kościół otwarte soboty, czyli podcienia.

Wnętrze świątyni przedstawia się skromnie, ale pięknie. Uwagę przykuwa bogato zdobiony późnorennesansowy ołtarz główny z obrazem św. Mikołaja, Benedykta i Antoniego. Po bokach umieszczono figury św. Piotra i św. Andrzeja.

Chrzcielnica z 1522 r.

Ołtarz wieńczy rzeźba Salwator Mundi.

Ołtarze boczne są współczesne - lewy z obrazem św. Huberta (dar myśliwych), prawy z figurą Najświętszej Marii Panny. Na południowej ścianie prezbiterium zachowały się fragmenty polichromii z 1888 r. Najcenniejszym elementem wyposażenia jest kamienna gotycka chrzcielnica z 1522 r.

Bartne

Cerkiew greckokatolicka pw. św. św. Kosmy i Damiana
Cerkiew prawosławna pw. św. św. Kosmy i Damiana

Cerkiew greckokatolicka zbudowana została w 1842 r. Po II wojnie światowej była nieużytkowana, obecnie mieści się tu muzeum.

Nawa, prezbiterium oraz wieża świątyni nakryte są namiotowymi dachami zwieńczonymi wieżyczkami z pozornymi latarniami. Dachy oraz ściany budynku pobite są gontem. We wnętrzu znajduje się ekspozycja dotycząca łemkowskiej sztuki cerkiewnej i ludowej. Najcenniejszymi jej elementami jest kompletny ikonostas z XVIII w. oraz obrazy Matka Boska z Dzieciątkiem i Chrystus Pantokrator również z XVIII w.

Cerkiew prawosławna zbudowana została w latach 1928-1930. Po II wojnie światowej została zdemastowana, w l. 50. XX w. przywrócono tu parafię prawosławną.

Ściany świątyni oszalowane są poziomymi deskami, na narożach ozdobiono je pionowymi listwami. Dachy oraz 3 ośmioboczne wieżyczki zwieńczone pozornymi latarniami pokryte są blachą. Wnętrze nakryte jest płaskimi stropami. Wyposażenie jest skromne, zdobi je współczesny ikonostas, w którym zachowały się dawne carskie wrota. Na parapecie chóru znajdują się owalne ikony proroków.

Cerkiew prawosławna

Zwiedzanie muzeum po wcześniejszym umówieniu.
 Tel. do muzeum: 018 351 84 56
 Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
 pt. 12.00-16.00, sb. 10.00-14.00, nd. 12.00-16.00
 Msze św. w niedzielę: 10.00
 Tel. do parafii: 018 351 84 54

W Bartnem zobaczyć można jeszcze tradycyjne łemkowskie domy zwane *Chyzami*.

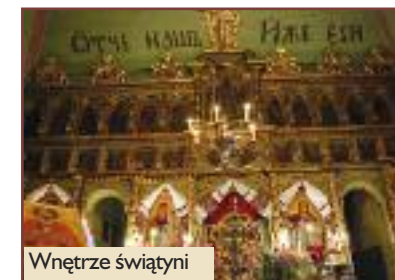
Bielanka

Cerkiew greckokatolicka pw. Opieki Bogurodzicy

Cerkiew zbudowana została prawdopodobnie w 1773 r., w 1913 r. była odnawiana. Kiedy w 1947 r. dachy świątyni pożar strawił, budynek nakryto dachem dwuspadowym. Proces przywracania cerkwi pierwotnego wyglądu rozpoczął się w latach 60. XX w. całościowo udało się go zakończyć dopiero w 2000 r. Obecnie w świątyni odbywają się nabożeństwa prawosławne greckokatolickie i rzymskokatolickie.

Dachy świątyni oraz ściany nawy, prezbiterium i wieży pobite są gontem. Wieńczące dachy baniaste hełmy z pozornymi latarniami pokryte są częściowo blachą. Górna część wieży pomalowana jest na kolor niebieski, co dodaje cerkwi wyjątkowego uroku.

Wnętrze świątyni zdobi polichromia z 1913 r. Do najciekawszych elementów wyposażenia należy ikonostas z 1783 r. w. oraz ikony św. Mikołaja oraz Narodzenie Matki Bożej z XVII umieszczone na ścianach babińca.

Wnętrze świątyni

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
 pt. 12.00-16.00, sb. 10.00-14.00, nd. 12.00-16.00
 Msze św. w niedzielę: 8.00 – rzymskokatolicka, 9.00
 - greckokatolicka 11.00 - prawosławna,
 Tel. do parafii: 018 35 16 412

Nad Bielanką wznosi się jeden z najpopularniejszych szczytów Beskidu Niskiego – Magura Małastowska.

Brunary

Cerkiew greckokatolicka pw. św. Michała Archanioła

Cerkiew zbudowana została prawdopodobnie w XVIII w., w latach 1830-1831 została przekształcona i powiększona (m.in. dobudowano nowe prezbiterium, a stare zostało połączone z nawą). W latach 80. XX w. świątynia została gruntownie odnowiona. Obecnie użytkowana jest jako kościół rzymskokatolicki.

Ściany świątyni oszalowane są pionowymi deskami. Pokryte gontem dachy nad nawą i prezbiterium zwieńczone są baniastymi wieżyczkami z pozornymi latarniami. Podobny hełm, pokryty blachą, wieńczy wieżę.

Nakryte płaskimi stropami wnętrze ozdobione jest polichromią wykonaną pod koniec XIX w., w nawie zachowały się fragmenty dekoracji z XVIII w. Najcenniejszym elementem wyposażenia jest barokowy ikonostas z XVIII w. Warto również zwrócić uwagę na ambonę z XVIII w. oraz barokowe ołtarze, w jednym z nich ikona Pieta, w drugim obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem.

Wnętrze świątyni

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
pt. 12.00-16.00, sb. 10.00-14.00, nd. 12.00-16.00
Msze św. w niedzielę: 8.00, 11.00
Tel. do parafii: 018 35 16 776

Będąc w Brunarach, należy koniecznie udać się do Kamiannej, znanego w regionie ośrodka pszczelarstwa.

Czarna

Cerkiew greckokatolicka pw. św. Dymitra

Cerkiew w Czarnej wzniesiona została w 1764 r., w 1. poł. XIX w. uległa przekształceniu, m.in. znacznie wydłużono prezbiterium. Obecnie użytkowana jest jako kościół rzymskokatolicki.

Ściany nawy, prezbiterium i pochyłej wieży pobite są gontem. Nad nawą wznosi się dach namiotowy, nad prezbiterium wielopłociowy. Dachy, podobnie jak wieńczące je baniaste hełmy z pozornymi latarniami, pokryte są blachą. Wnętrze świątyni nakryte jest płaskimi stropami oraz namiotowymi kopułami. Dekoruje je polichromia z 1. poł. XIX w. Najcenniejszymi elementami wyposażenia są kompletny barokowy ikonostas z XVIII w. oraz również barokowy ołtarz z ikoną Matki Boskiej z Dzieciątkiem. Warto również zwrócić na ozdobiony kolumnkami portal wiodący z prezbiterium do zakrystii.

Świątynia otoczona jest urokliwym kamiennym murkiem.

Ikonostas

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
pt. 12.00-16.00, sb. 10.00-14.00, nd. 12.00-16.00
Msze św. w niedzielę: 9.30
Tel. do parafii: 018 35 16 776

W pobliżu Czarnej znajduje się kilka pięknych cerkwi greckokatolickich. Szczególnie warto zwiedzić obiekt w Śnietnicy.

Konieczna

Cerkiew greckokatolicka pw. św. Bazylego Wielkiego

Świątynia została zbudowana w 1903 r., po II wojnie światowej uległa częściowemu zniszczeniu. Remontowana była pod koniec l. 60. i w l. 90. XX w. Obecnie użytkowana jest jako świątynia prawosławna.

Budowla zwraca uwagę swoją architekturą, nietypową dla drewnianych cerkwi w polskich Karpatach. Od strony zachodniej wznosi się pokryta w całości blachą trzykondygnacyjna, prosta wieża. Blacha pokrywa również część ścian prezbiterium, wszystkie dachy oraz wieńczące je hełmy. Ściany nawy oraz część ścian prezbiterium oszalowane są pionowymi deskami.

Wnętrze świątyni nakrywa pozorne sklepienie kolebkowe pokryte dekoracją malarską ukazującą rozgwieżdżone niebo. Polichromia ścian wykonana została w 1938 r. Uwagę zwraca przede wszystkim nietypowy, schodkowy ikonostas wykonany na pocz. XX w.

Wnętrze świątyni

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
pt. 12.00-16.00, sb. 10.00-14.00, nd. 12.00-16.00
Msze św. w niedzielę: 10.00 (co drugą niedzielę)
Tel. do parafii: 018 351 00 23

Niedaleko od Koniecznej wznosi się szczyt Rotunda, na którym znajduje się urokliwy cmentarz z czasów I wojny światowej.

Krynica-Zdrój

Drewniana zabudowa

Najpiękniejsze obiekty zabytkowej zabudowy Krynicy powstały w 2. poł. XIX wieku. Miało to ścisły związek z rozwojem miejscowości jako uzdrowiska. Wraz z powstawaniem infrastruktury uzdrowiskowej powstawały liczne wille.

W dużej mierze powielewały one tzw. „styl szwajcarski” i wzorowane były na budownictwie kurortów alpejskich. Wykonane z drewna budynki były szalowane. W elewacjach frontowych dominowały obszerne ganki wsparte na słupach. Nad nimi często znajdowały się balkony. Budynki były bogato zdobione dekoracją snycerską. Do najpiękniejszych willi należą: „Biała Róża”, „Węgierska Korona”, „Biały Orzeł”, „Kosynier”, „Witoldówka”, „Romanówka”. W tej ostatniej znajduje się obecnie Muzeum Nikifora – Galeria Sztuki „Romanówka”, w którym podziwiać można prace prymitywisty Epifaniasza Drowniaka, znanego bardziej jako Nikifor krynicki.

W Krynicy warto również zwiedzić drewnianą cerkiew oraz kościół Przemienienia Pańskiego i Matki Boskiej Częstochowskiej.

Witoldówka

Godziny otwarcia muzeum: wt.-sb. 10.00-13.00,
14.00-17.00, nd. 10.00-13.00, 14.00-16.00
Ceny biletu: normalny – 6 zł, ulgowy – 4 zł
Tel. do muzeum: 018 471 53 03

Krynica jest doskonałym miejscem wypadowym w Beskid Sądecki, głównie zaś pasmo Jaworzyny Krynickiej.

Kunkowa

Cerkiew greckokatolicka pw. św. Łukasza

Usytuowana malowniczo na stoku ponad domostwami cerkiew, wzniesiona została prawdopodobnie w 1868 r. Na początku XX w. była odnawiana. Po II wojnie światowej użytkowana była przez katolików, obecnie należy do parafii prawosławnej w Bielance.

Ściany nawy, prezbiterium oraz wieży pobite są gontem. Dachy pokryte są blachą, szczególnie pięknie prezentuje się namiotowy dach nad nawą. Wszystkie części świątyni zwieńczone są baniastymi hełmami z pozornymi latarniami.

Nakryte stropami wnętrze świątyni ozdobione jest polichromią z pocz. XX w. z motywami figuralnymi i architektonicznymi. Uwagę przykuwa kompletny ikonostas z pocz. XX w. W świątyni zachowały się również bardzo cenne ikony z poprzedniego XVIII-wiecznego ikonostasu. Warto także zwrócić uwagę na pochodzące z XVIII w. ołtarze boczne.

Wnętrze świątyni

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
pt. 12.00-16.00, sb. 10.00-14.00, nd. 12.00-16.00
Msze św. w niedzielę: co druga niedziela godz. 9.00
Tel. do parafii: 018 35 16 412

W pobliżu Kunkowej znajduje się Uście Gorlickie, w którym warto zwiedzić piękną cerkiew greckokatolicką z końca XVIII w.

Kwiaton

Cerkiew greckokatolicka pw. św. Paraskewii

Cerkiew w Kwiatoniu została wzniesiona prawdopodobnie w 2. poł. XVII w., w 1743 r. dobudowano do niej wieżę. Obecnie użytkowana jest jako kościół rzymskokatolicki.

Jest to jedna z najpiękniejszych cerkwi w Polsce, stanowi również klasyczny przykład zachodniołemkowskiego budownictwa sakralnego. Uwagę przykuwa przede wszystkim wysoka, wysmukła wieża zwieńczona baniastą wieżyczką z pozorną latarnią. Podobne wieżyczki znajdują się nad nakrywającymi nawę i prezbiterium, łamanymi uskokowo, dachami namiotowymi. Harmonii całości dodaje jednolite pokrycie gontowe wszystkich dachów i ścian.

Wnętrza nawy i prezbiterium nakryte są pozornymi sklepieniami kopulastymi, a babiniec płaskim stropem. Zdobi je, podobnie jak ściany, polichromia figuralno-ornamentalna z XVIII w. Cerkiew posiada wyposażenie z XVIII-XIX w., ikonostas autorstwa Michała Bogdańskiego wykonany został w 1904 r.

Ikonostas

Msze św. w niedzielę: 9.00
Tel. do parafii: 018 353 07 20

W pobliskim Skwirtnem znajduje się drewniana cerkiew z 1837 r. z fragmentami ikonostasu z przełomu XVIII/XIX w.

Łosie

Cerkiew greckokatolicka pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny

Cerkiew zbudowana została na pocz. XIX w., w l. 30. XX w. uległa znacznej przebudowie, m.in. poszerzono z dwóch stron nawę oraz dostawiono dwie zakryte przy prezbiterium. W wyniku tych zabiegów plan świątyni zbliżony jest do krzyża greckiego. Po II wojnie światowej obiekt przez pewien czas służył wyznaniu rzymskokatolickiemu, obecnie należy do parafii greckokatolickiej.

Ściany wszystkich części świątyni pobite są gontem, natomiast dachy oraz zwieńczone pozornymi latarniami baniaste hełmy są obecnie kryte blachą miedzianą. Nakryte płaskimi stropami wnętrza zdobi polichromia figuralna i ornamentalna wykonana w 1935 r. przez Mikołaja Galankę. Najcenniejszym elementem wyposażenia jest ikonostas z przełomu XVIII/XIX w. W nawie warto zwrócić uwagę na dwa ołtarze o barokowym charakterze – w północnym znajduje się obraz Wniebowstąpienie, w południowym Chrystus Błogosławiący.

Ikonostas

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
pt. 12.00-16.00, sb. 10.00-14.00, nd. 12.00-16.00
Msze św. w niedzielę: 7.30
Tel. do parafii: 018 353 43 04

Kilka kilometrów od Łosia znajduje się zalew Klimkówka, nad którym kręcono m.in. sceny do filmu „Ogniem i Mieczem”.

Nowy Sącz

Sąddecki Park Etnograficzny

Skansen został udostępniony dla zwiedzających w 1976 r. Na przestrzeni 20 ha znajduje się ponad 70 obiektów prezentujących budownictwo i kulturę Łachów Sądeckich, Pogórzeń, Górali Sądeckich oraz innych grup etnicznych (Łemków, Cyganów Karpackich, kolonistów niemieckich).

Do najciekawszych obiektów skansenu należą: łemkowska cerkiew z XVII w. przeniesiona ze wsi Czarne, dwór szlachecki z XVII w z cenną polichromią wewnątrz, zbór protestancki oraz kościół z XVIII w. z Łososiny Dolnej. W większości obiektów prezentowana jest ekspozycja ukazująca pomieszczenia mieszkalne, gospodarce oraz sakralne regionu. Znajdują się tu również wystawy tematyczne z różnych dziedzin.

W trakcie realizacji jest nowy sektor skansenu, tzw. Miasteczko Galicyjskie, gdzie zrekonstruowana zostanie zabudowa małomiasteczkowa. Już dziś zobaczyć można starosąddecki ratusz, remizę strażacką, dwa domy mieszczkańskie oraz szlachecki dwór.

Kościół z Łososiny Dolnej

Godziny otwarcia skansenu:
V-IX: wt.-nd. 10.00-18.00; X-IV: pn.-pt. 10.00-14.00
Ceny biletu: normalny – 10 zł, ulgowy – 6 zł;
w sobotę wstęp wolny
Tel. do skansenu: 018 441 81 91

W pobliskim Starym Sączu warto zwiedzić klasztor Klarysek oraz zabytkową zabudowę rynku.

Owczary

Cerkiew greckokatolicka pw. Opieki Bogarodzicy

Cerkiew obecnie użytkowana jest jako kościół rzymskokatolicki. Zbudowana została w 1653 r., o czym informuje data wyryta na wyciętym w tzw. ośli grzbiet zachodnim portalu nawy. Na początku XVIII w. przebudowano prezbiterium oraz zakrystię, a pod koniec XVIII w. dobudowano do niej od zachodu wieżę. W 1994 r. za wzorowe prace konserwatorskie obiekt został wyróżniony nagrodą Prix Europa Nostra.

Nawa i prezbiterium nakryte są namiotowymi, łamanymi dachami zwieńczonymi baniastymi hełmami z pozornymi latarniami. Podobny hełm wieńczy wysmukłą wieżę. Wszystkie dachy i ściany świątyni pobite są gontem, hełmy zaś pokryte blachą.

Wnętrze nawy i prezbiterium nakrywają namiotowe kopuły, zdobi je polichromia wykonana w 1938 r. Bardzo cenne jest wyposażenie świątyni, wśród którego uwagę przykuwa przede wszystkim ogromny barokowy ikonostas z XVII w. z pięknie zdobionymi carskimi wrotami. Dwa ołtarze boczne pochodzą z XVIII w.

Ikonostas

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
pt. 12.00-16.00, sb. 10.00-14.00 nd. 12.00-16.00
Msze św. w niedzielę: 12.00
Tel. do parafii: 018 35 18 169

Nad Owczarami rozciąga się jeden z najpopularniejszych szczytów Beskidu Niskiego – Magura Małastowska.

Ptaszkowa

Kościół pw. Wszystkich Świętych

Kościół w Ptaszkowej wzniesiony został w 1555 r. Kilkakrotne przebudowy, m.in. dodanie do nawy w 1929 r. dwóch kaplic, doprowadziły do zatarcia gotyckich cech budynku.

Dachy świątyni pokryte są blachą, ściany korpusu i wieży oszalowane deskami. Wieżę wieńczy latarnia zakończona cebulastym hełmem. Kaplice dobudowane po obu stronach nawy tworzą nawę poprzeczną.

Polichromia kościoła wykonana została w latach 1929-1932, w kilku miejscach widoczne są resztki wcześniejszych dekoracji. Wnętrze świątyni skrywa bardzo cenne wyposażenie, do którego zaliczyć należy gotycką rzeźbę Matki Boskiej z Dzieciątkiem z ok. 1420 r. umieszczoną w prawym ołtarzu bocznym, kamienną chrzcielnicę z 1506 r. a także płaskorzeźbę Modlitwa w Ogrojcu, której autorstwo najnowsze badania przypisują samemu Witowi Stwoszowi. Ołtarze boczne pochodzą z poł. XVII w. a ołtarz główny z 1864 r.

Fragment polichromii

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
pt. 12.00-16.00, sb. 10.00-14.00 nd. 12.00-16.00
Msze św. w niedzielę: 7.00, 9.00, 11.00, 14.00
Tel. do parafii: 018 445 17 78

Z pobliskiej Krużlowej Wyżnej pochodzi słynna Madonna przechowywana obecnie w Muzeum Narodowym w Krakowie. W miejscowym kościele eksponowana jest kopia rzeźby.

Szalowa

Kościół pw. św. Michała Archanioła

Świątynia zbudowana została w 1736 lub 1739 r. Jest to budowla trójnawowa, z oszalowanymi i częściowo pobitymi gontem ścianami oraz pokrytymi blachą dachami. W zachodniej fasadzie dominują dwie wieże zwieńczone cebulastymi hełmami. Pomiędzy nimi wznosi się szczyt nawy głównej z rzeźbą św. Michała Archanioła walczącego z szatanem.

Nawa główna nakryta jest pozornym sklepieniem kolebkowym, a nawy boczne płaskimi stropami. Jednolite, barokowo-rokokowe wnętrza świątyni oszalała wprost bogactwem polichromii i wyposażenia. Na ścianach przeważają dekoracje roślinne, natomiast na sklepieniu nawy przedstawione są alegoryczne sceny, m.in. Golgota i Arka Noego. Uwagę przyciąga dekoracja ściany tęczowej stanowiąca jakby część rzeźbionej sceny ukrzyżowania umieszczonej na belce tęczowej.

Do najciekawszych elementów wyposażenia należą późnobarokowe ołtarze (główny i 6 bocznych), ambona, chrzcielnica z czarnego marmuru oraz rzeźby apostołów umieszczone na arkadach oddzielających nawę główną od naw bocznych.

Wnętrze świątyni

Msze św. w niedzielę: 7.30, 9.30, 11.00, 16.00
Tel. do parafii: 018 35 23 015

W położonej kilka kilometrów od Szalowej tużnej znajduje się największy w Galicji cmentarz wojskowy z czasów I wojny światowej.

Szymbark

Kościół pw. św. Wojciecha Biskupa

Późnobarokowy kościół w Szymbarku zbudowany został w 1782 r. Ściany oraz oddzielne dla nawy i prezbiterium dachy pobite są gontem. Na dachu wznosi się wieżyczka na sygnaturkę z latarnią. Bardzo charakterystyczny jest szczyt fasady kościoła ozdobiony falistymi wolutami.

Nakryte stropami wnętrza ozdobione jest dekoracją malarską wykonaną w 1940 r. Wyposażenie świątyni pochodzi głównie z XVIII i XIX w. Do najciekawszych elementów należą: ołtarz główny z krzyżem i obrazem św. Wojciecha, ołtarz boczny z cennym obrazem Matki Boskiej Różańcowej z XVII/XVIII w., ambona oraz drewniana chrzcielnica.

W Szymbarku należy koniecznie zwiedzić skansen prezentujący budownictwo okolic Gorlic. W większości obiektów znajdują się ekspozycje ukazujące ich dawne wyposażenie. Obok skansenu wznosi się mury dwór obronny Gładyszów z XVI w., a w przysiółku zwanym Doliny znajduje się drewniana cerkiew z końca XVIII lub I. ćw. XIX w.

Skansen

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
pt. 12.00-16.00, sb. 10.00-14.00 nd. 12.00-16.00
Msze św. w niedzielę (V-IX): 16.00
Tel. do parafii: 018 35 13 013

Godziny otwarcia skansenu:
wt.-pt. 9.00-17.00, sb.-nd. 9.00-18.00
Ceny biletu: normalny – 7 zł, ulgowy – 4 zł
Tel. do skansenu: 018 35 13 114

Wysowa-Zdrój

Cerkiew greckokatolicka pw. św. Michała Archanioła

Cerkiew wzniesiona została w 1779 r., na miejscu wcześniejszej, spalonej w trakcie walk wojsk konfederacji barskiej z Rosjanami. W czasie renowacji w XIX i XX w. została częściowo przebudowana. Obecnie użytkowana jest przez parafię prawosławną w Hańczowej.

Ściany świątyni oszalowane są pomalowanymi na brązowo poziomymi deskami ozdobionymi pionowymi listwami. Dachy oraz wieńczące je baniaste hełmy z pozornymi latarniami pokryte są blachą. Bardzo efektownie prezentuje się podwójnie łamany dach namiotowy nad nawą. W oszalowanej pionowo górnej części pochyłej wieży umieszczone są ślepe tarcze zegarowe.

Wnętrze nakrywają pozorne sklepienia kolebkowe oraz płaskie stropy. Zdobí je polichromia figuralna, ornamentalna i architektoniczna z l. 1912-1913. W świątyni uwagę przyciąga przede wszystkim barokowy ikonostas wykonany w XVIII w. oraz barokowy ołtarz boczny z ikoną Matki Boskiej.

Cerkiew w Hańczowej

Msze św. w niedzielę: 11.00
Msze św. w niedzielę w Hańczowej: 9.00, 11.00
Tel. do parafii: 018 353 21 24

Nad Wysową wznosi się Góra Jawor. Na jej stokach zbudowana jest kaplica będąca celem licznych pielgrzymek wyznawców prawosławia.

Zdynia

Cerkiew greckokatolicka pw. Opieki Bogurodzicy

Cerkiew zbudowana została pod koniec XVIII w., w wyniku późniejszych przekształceń zatraciła swoją pierwotną bryłę. Po II wojnie światowej użytkowana była jako kościół rzymskokatolicki. Obecnie należy do parafii prawosławnej, odbywają się w niej również nabożeństwa rzymskokatolickie.

Ściany świątyni pobite są gontem, zaś dachy i wieńczące je hełmy z pozornymi latarniami pokryte są blachą. Nakryte płaskimi stropami wnętrze zdobí polichromia architektoniczna i ornamentalna z 1924 r. Do najciekawszych elementów wyposażenia należy późnobarokowy ikonostas z XVIII w. oraz umieszczony w prezbiterium rokokowy ołtarz z ikoną Ukrzyżowanie z końca XVIII w.

Na teren przykościelny wchodzi się przez bramkę z dzwonnica wkomponowaną w ładny kamienny mur.

Corocznie w lipcu w Zdny odbywa się wielkie święto kultury łemkowskiej „Łemkowska Watra”.

Ikonostas

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
pt. 12.00-16.00, sb. 10.00-14.00 nd. 12.00-16.00
Msze św. w niedzielę: 8.30 – rzymskokatolicka,
10.00 – prawosławna (co drugą niedzielę)
Tel. do parafii: 018 351 00 23

Będąc w Zdny, warto wybrać się do Gładyszowa, gdzie znajduje się piękna cerkiew w stylu huculskim.

Nowy Sącz – Gorlice

1. Andrzejówka	10. Muszyna	19. Leszczyny
2. Dubne	11. Polany	20. Nowica
3. Gładyszów	12. Powroźnik	21. Czarna
4. Jastrzębik	13. Ropica Górna	22. Czyrna
5. Kąclowa	14. Wojkowa	23. Piorunka
6. Kunkowa	15. Złockie	24. Łukowica
7. Leluchów	16. Konieczna	25. Roźnow
8. Milik	17. Bielanka	
9. Mochnaczka Niżna	18. Łosie	

- Miejscowość, w której znajduje się obiekt na Szlaku Architektury Drewnianej
- Miejscowość, w której znajduje się obiekt na Szlaku Architektury Drewnianej opisany w wydawnictwie

Orawa, Podhale, Spisz i Pieniny

- Miejscowość, w której znajduje się obiekt na Szlaku Architektury Drewnianej
- Miejscowość, w której znajduje się obiekt na Szlaku Architektury Drewnianej opisany w wydawnictwie

Dębno Podhalańskie

Kościół pw. św. Michała Archanioła
Obiekt wpisany na listę UNESCO

Kościół w Dębnie jest najbardziej znanym i jednym z najcenniejszych kościołów drewnianych w Małopolsce. Legenda powiada, że wzniesli go zbójcy po tym, jak na drzewie ukazał się im Archanioł Michał. Główny zrąb kościoła (nawa, prezbiterium) powstał w 2. poł. XV w., w 1601 r. została dobudowana wieża.

Świątynia wzniesiona jest z drewna iglastego. Składa się z nawy, prezbiterium z przylegającą doń zakrystią oraz wieży. Nawę i prezbiterium nakrywa wspólny dach. Pochyła wieża zwieńczona jest izbicą nakrytą ostrosłupowym hełmem. Wszystkie dachy, wieża, ściany

oraz daszki sobót pobite są gontem. Izbica wieży oszalowana jest deskami. W świątyni zachowały się 3 gotyckie portale, dwa o łuku ostrym, a jeden o wykroju trójlistnym.

Wnętrze świątyni jest prawdziwym muzeum polichromii pokrywającej stropy, ściany prezbiterium i częściowo nawy, parapet chóru muzycznego, ambonę, ławy w prezbiterium, belkę tęczy. Wykonana została ona na przełomie XV/XVI w. za pomocą szablonów zwanych patronami. Do głównych jej elementów należą motywy roślinne, geometryczne, figuralne. Pojawiają się także sceny polowań oraz piękny orzeł jagielloński.

Belka tęczy

Ołtarz główny

Fragment polichromii

i

Godziny otwarcia świątyni
 (15 V-15 X 2008):
 cz.-pt. 14.00-18.00,
 sb. 10.00-14.00
 Msze św. w niedzielę: 8.00, 11.00
 Tel. do parafii: 018 275 17 97

Będąc w Dębnie należy koniecznie udać się na splot przelomem Dunajca. Trasa splotu wiedzie z miejscowości Sromowce do Krościenka lub Szczawnicy.

Do najcenniejszych elementów wyposażenia należą: rzeźba Chrystusa Ukrzyżowanego na belce tęczy z końca XIV w. oraz gotycki ołtarz główny. W jego polu środkowym znajduje się obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem po jej bokach św. Michał Archanioł oraz św. Katarzyna. Na awersach skrzydeł widnieją postaci św. św. Jana Chrzciciela, Jana Ewangelisty, Mikołaja oraz Stanisława

Biskupa. Na rewersach przedstawiono sceny Męki Pańskiej.

Ołtarze boczne są barokowe, znajdują się w nich posągi Matki Boskiej oraz świętych dzieci: Katarzyny, Barbary, Cecylii i Doroty pochodzące z 1. ćw. XV w.

W 2003 r. kościółek w Dębnie został wpisany na Listę Dziedzictwa Naturalnego i Kulturowego UNESCO.

Chochotów

Drewniana zabudowa

Jedną z bardziej malowniczych miejscowości Podhala jest Chochotów. O jego walorach decyduje atrakcyjne położenie z pięknymi widokami na Tatry, ale przede wszystkim zabudowa stanowiąca unikatowy zespół podhalańskiego budownictwa drewnianego. Ustawione wzdłuż drogi domy tworzą tzw. ulicówkę.

Wykonane z grubych bali budynki zwrócone są do drogi ścianami szczytowymi. Nakrywają je pobite gontem dachy przyczółkowe. Każdego roku przed Wielkanocą domy są dokładnie myte, przez co drewno uzyskuje charakterystyczny, jasny kolor.

Jednym z najciekawszych budynków jest dom nr 24 Anny Styrculi, zwany „chałupą z jednej jedli”, jako że jego ściana frontowa zbudowana została z jednej olbrzymiej jodły ściętej na wzgórzu Ostrysz.

W innym budynku należącym niegdyś do Jana Bafii znajduje się obecnie Muzeum Powstania Chochołowskiego stanowiące Oddział Muzeum Tatrzańskiego. Ekspozycja obejmuje m.in. różnorakie góralskie sprzęty oraz przedmioty i dokumenty ukazujące dzieje miejscowości i Powstania Chochołowskiego.

Konstrukcja zrębowa

Godziny otwarcia muzeum:
śr.-nd. 10.00-14.00
Ceny biletu: normalny – 6 zł, ulgowy – 4,5 zł

W pobliżu Chochotowa wznosi się Pogórze Gubałowskie, skąd roztaczają się przepiękne widoki na Tatry.

Czarna Góra

Zagroda Korkoszów

Najstarszymi elementami zagrody są chałupa i stajnia wzniesione pod koniec XIX w. przez Alojzego Chyżnego. W 1919 r. gospodarstwo powiększyło się o „wielką izbę” i komorę, a później kamienną stajnię i wozownię. Do l. 50. XX w. gospodarzyła tu rodzina Korkoszów, która następnie wyemigrowała do Czechosłowacji i w 1980 r. przekazała niszczące zabudowania na skarb państwa. W l. 1981-1983 utworzono tu oddział Muzeum Tatrzańskiego – Muzeum Kultury Ludowej Spisza.

We wnętrzach prezentowana jest ekspozycja etnograficzna ukazująca bogate gospodarstwo spiskie okresu międzywojennego. Zebrane są tu różnorakie sprzęty domowe (drewniane naczynia, ręczne żarna), gospodarskie (wóz, kosze, bańki na mleko), narzędzia do obróbki lnu, warsztat tkacki, stroje ludowe. W jednym z pomieszczeń znajdują się również rzeźby oraz fotografie członków rodziny Korkoszów. Do ciekawszych eksponatów należy drewniane urządzenie służące do podnoszenia budynków w celu wymienienia podmurówki.

Przed chałupą

Godziny otwarcia muzeum:
śr.-nd. 10.00-14.00
Ceny biletu: normalny - 6 zł, ulgowy – 4,5 zł

W pobliskim Trybszu znajduje się drewniany kościół z najstarszą malowaną panoramą Tatr pochodzącą z 1647 r.

Jurgów

Kościół pw. św. Sebastiana i Matki Boskiej Różańcowej

Świątynia wzniesiona została w 2. poł. XVII w., prawdopodobnie z fundacji sołtysa Jakuba Kesza i młynarza Mikołaja. W XX w. dobudowano do niej muiowaną zakrystię i kaplicę św. Józefa.

Budowla nakryta jest czterospadowym dachem pobitym gontem. Na jego kalenicy znajduje się wieżyczka na sygnaturkę. Wnętrze nawy nakrywa strop, a prezbiterium pozorne sklepienie kolebkowe. Ściany i stropy pokryte są rokokową dekoracją malarską z 1813 r., na którą składają się m.in. motywy geometryczne, roślinne i figuralne.

Wyposażenie świątyni pochodzi głównie z XVIII w. – ołtarze, ambona, figury grupy Ukrzyżowania na belce tęczowej. W ołtarzu głównym znajdują się figury Matki Boskiej Różańcowej oraz św. św. Piotra i Pawła.

W Jurgowie warto również zwiedzić oddział Muzeum Tatrzańskiego mieszczący się w zagrodzie Sołtysów oraz zobaczyć zespół zabytkowych szałasów pasterskich na polanie Podkólne.

Szałas na polanie Podkólne

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
cz.-pt. 14.00-18.00, sb. 10.00-14.00
Msze św. w niedzielę (IX-VI): 8.50, 11.10 (j. słowacki); (VII-VIII): 9.00, 11.30 (j. słowacki).
Tel. do parafii: 018 207 79 42

Godziny otwarcia muzeum: śr.-nd. 10.00-14.00
Ceny biletu: normalny – 6 zł, ulgowy – 4,5 zł

Lachowice

Kościół pw. św. Piotra i Pawła

Kościół w Lachowicach zbudowany został w 1789 r. W XIX i XX w. był kilkakrotnie odnawiany, nie wpłynęło to jednak na jego wygląd. Dachy świątyni oraz daszki obiegających podcieni, pokryte są gontem, ściany zaś oszalowane deskami. Pochyła wieża zwieńczona jest kulistym hełmem. W podcieniach umieszczone są malowane stacje Drogi Krzyżowej wykonane w 1846 r.

Nakryte pozornymi sklepieniami kolebkowymi wnętrze ozdobione jest polichromią z XIX w. Uwagę zwraca piękny podwójny łuk tęczy, w górnym umieszczony jest krzyż, po bokach dolnego znajdują się figury Matki Boskiej i św. Jana Ewangelisty. Jednolite wyposażenie świątyni pochodzi głównie z pocz. XIX w. i utrzymane jest w tradycji barokowej. Należy do niego m.in. 5 ołtarzy, ambona, organy. W ołtarzu głównym znajduje się piękny obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem. Kamienna chrzcielnica wykonana została ok. 1789 r.

Wnętrze świątyni

Msze św. w niedzielę: 7.00, 10.15, 11.45, 18.00
Tel. do parafii: 033 874 80 44

Będąc w Lachowicach, warto wybrać się do Stryszawy, stynącej z wyrobu drewnianych zabawek. Corocznie odbywa się tu „Święto Zabawki Ludowej”.

Łopuszna

Kościół pw. św. Trójcy i św. Antoniego Opata

Kościół zbudowany został w 2. poł. XV w. Na początku XVII w. do korpusu dostawiona została strzelista wieża. W 1934 r. w czasie wielkiej powodzi kościół został zalany i zamulony do wysokości pół metra.

Dachy świątyni pobite są gontem, ściany zaś oszalowane pionowymi deskami. Uwagę zwraca wysmukła wieża z nadwieszoną, oszalowaną izbicą, zwieńczoną ostrosłupowym hełmem.

Wnętrze świątyni, znacznie zmienione na przestrzeni dziejów, nakryte jest płaskimi stropami, na których widnieje dekoracja malarska z 1935 r. Najcenniejszym elementem wyposażenia jest gotycki tryptyk z 3. ćw. XV w. ze sceną Koronacji NMP pośrodku i postaciami świętych na awersach skrzydeł oraz sceną Zwiastowania na rewersach. W trójkątnych zwieńczeniach przedstawiono popiersia czterech świętych dziewic. Ołtarze boczne i ambona pochodzą z doby baroku.

W pobliżu kościoła znajduje się dworek z łamanym polskim dachem, będący niegdyś własnością rodziny Tetmajerów. Obecnie mieści się tam oddział Muzeum Tatrzańskiego.

Dwór

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
cz.-pt. 14.00-18.00, sb. 10.00-14.00
Msze św. w niedzielę: 8.00, 11.00, 16.00
Tel. do parafii: 018 26 53 520
Godziny otwarcia muzeum: śr.-nd. 10.00-16.00
Tel. do muzeum: 018 26 53 919

W pobliżu Łopusznej znajduje się malowniczy rezerwat *Przełom Białki*.

Maniowy

Kaplica cmentarna pw. św. Sebastiana

Kaplica stojąca dziś w Maniowach pierwotnie znajdowała się na cmentarzu w Starych Maniowach. W związku z budową Jeziora Czorsztyńskiego i koniecznością zalania terenu wioski została wraz z cmentarzem przeniesiona w latach 1987-1988 na dzisiejsze miejsce.

Kaplica zbudowana została w 1722 roku, w latach 30. XX w. została odremontowana. Wykonane z drewna modrzewiowego ściany posadwione są na kamiennej podmurówce. Nakrywa ją jednokalenicowy dach pobity gontem. Na dachu od strony zachodniej znajduje się wieżyczka na sygnaturkę, zakończona baniastym hełmem z iglicą. Kaplicę obiegają otwarte, wsparte na słupach podcienia, zrekonstruowane już po przeniesieniu budynku na nowe miejsce. Wnętrze kaplicy nakryte jest płaskim stropem.

Obecnie kaplica nie posiada wyposażenia, część dawnych sprzętów znajduje się w nowym kościele.

Detail drzwi

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
cz.-pt. 14.00-18.00, sb. 10.00-14.00
Tel. do parafii: 018 275 09 13

Kilka kilometrów od Maniów znajduje się przełęcz Snózka z pomnikiem autorstwa Władysława Hasiora.

Nowy Targ

Kościół cmentarny pw. św. Anny

Kościół zbudowany został prawdopodobnie w 2. poł. XV w., chociaż późniejsze przebudowy zaartyły gotyckie cechy stylowe. Usytuowany jest na stromym wzgórzu, pośrodku cmentarza.

Nawę i prezbiterium nakrywa wspólny, pobity gontem dach, ściany oszalowane są pionowymi deskami. Zwieńczona baniastym hełmem wieża sprawia wrażenie, jakby wyrastała z nawy. Jej ściany i hełm pokrywa gont.

Ściany i sklepienie pokryte są dekoracją malarską wykonaną w 1880 r. przez Hipolita Lipińskiego. Na ścianach widzimy sceny figuralne, na sklepieniu kasetony z rozetami. W późnobarokowym ołtarzu głównym znajdują się obrazy Rodzina Najświętszej Panny Marii z 1516 r. oraz Matka Boska z Dzieciątkiem z pocz. XVI w. Dwa ołtarze boczne pochodzą z końca XVII w., a ambona z XVIII w.

W Nowym Targu warto zwiedzić gotycki kościół pw. św. Katarzyny oraz muzeum mieszczące się w ratuszu.

Wnętrze świątyni

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
cz.-pt. 14.00-18.00, sb. 10.00-14.00
Msze św. w niedzielę (V-X): 10.00, 16.00
Tel. do parafii: 018 266 67 50

Kilka kilometrów od Nowego Targu, w Ludźmierzu, znajduje się Sanktuarium Matki Boskiej Królowej Podhala.

Orawka

Kościół pw. św. Jana Chrzciciela

Świątynia została wzniesiona w latach 1651-1657 jako pierwszy katolicki kościół na Górnjej Orawie. W XVIII w. dobudowano do niej murowaną kaplicę Matki Boskiej Bolesnej, a na początku XX w. połączono nawę z wolno stojącą dzwonnica.

W zewnętrznym wyglądzie kościoła dominuje wieża zwieńczona wysmukłym hełmem, po bokach którego znajdują się 4 wieżyczki. Wieża, dachy oraz ściany świątyni (oprócz murowanej kaplicy) pobite są gontem.

Wnętrze olśniewa polichromią oraz wyposażeniem. Dekoracja malarska ścian i stropów pochodzi z XVII i XVIII w. Warto zwrócić uwagę na cykl 12 malowideł przedstawiających życie św. Jana Chrzciciela oraz Dziesięć Przykazań na parapecie chóru muzycznego. Wyposażenie świątyni pochodzi głównie z XVII i XVIII w. – ołtarze, ambona, konfesjonały, stalle, ławki, grupa Ukrzyżowania na belce tęczyowej. W ołtarzu głównym ciekawa rzeźba z przedstawieniem Piety.

Kościół w Orawce jest jednym z najcenniejszych sakralnych obiektów w Polsce.

Wnętrze świątyni

Msze św. w niedzielę: 8.00, 10.30
Tel. do parafii: 018 265 23 40
Zwiedzanie: 018 264 25 93

Kilka kilometrów na południe od Orawki rozciągają się piękne torfowiska, zwane Puściznami Orawskimi.

Rabka-Zdrój

Kościół pw. św. Marii Magdaleny

Kościół wzniesiony został w 1606 r., w XVIII w. dobudowano do niego wieżę oraz znacznie przekształcono wnętrze. Od 1936 r. w świątyni funkcjonuje Muzeum Regionalne.

W zewnętrznym wyglądzie świątyni uwagę zwraca potężna, szersza od nawy wieża o pochylonych ścianach. Zwieńczona jest izbicą nakrytą baniastym hełmem. Jej ściany oraz hełm, podobnie jak stromy dach nawy i prezbiterium, pokrywa gont.

Wnętrze nakryte pozornymi sklepieniami olśniewa rokokowo-klasycystyczną polichromią z 1802 r. o motywach figuralnych i ornamentalnych oraz pięknym wyposażeniem z XVIII i XIX w. Ołtarz główny pochodzi z poł. XIX w., podobnie ambona. Ołtarze boczne oraz chór muzyczny wykonane zostały w 1778 r.

Ekspozycja muzealna ukazuje kulturę i życie codzienne mieszkańców Rabki i okolic. Zgromadzone tu m.in. obrazy, rzeźby, wyroby garncarskie, różnorakie narzędzia. Ekspozycje pochodzą głównie z XIX i XX w.

Wnętrze świątyni

Godziny otwarcia muzeum:
9.00-16.00 oprócz wtorku
Ceny biletu: normalny – 6 zł, ulgowy – 4 zł
Tel. do muzeum: 018 26 76 289

Położona pomiędzy Beskidem Wyspowym a Górcami Rabka stanowi doskonały punkt wypadowy w wyższe pasma. Szczególnie warto wybrać się na wycieczkę do Gorczańskiego Parku Narodowego.

Rdzawka

Kościół pw. Świętego Krzyża

Kościół został zbudowany w 1757 r. z fundacji Jana Wielopolskiego. Mimo licznych remontów dotrwał do naszych czasów w prawie niezminionej formie. W 1994 r. częściowo spłonął, niedługo potem został odbudowany. Dzięki malowniczoemu położeniu przy samej „zakopiance” wzbudza zainteresowanie tysięcy turystów jadących tą trasą.

Nawę i prezbiterium nakrywa wspólny dach pobity gontem, ściany są oszalowane deskami. Na kalenicy wznosi się wysoka wieżyczka na sygnaturkę, jej hełm pokryty jest blachą.

W 1901 r. roku ściany i stropy zostały pokryte polichromią składającą się m.in. z motywów architektonicznych, figuralnych i ornamentalnych, odnowioną w 1975 r., obecnie w dużym stopniu zrekonstruowaną po pożarze. Wyposażenie świątyni jest skromne, warto zwrócić uwagę na późnobarokowe ołtarze oraz krzyż na belce tęczy.

Wnętrze świątyni

Msze św. w niedzielę: 8.00, 9.00, 10.00
Tel. do parafii: 018 267 81 50

W pobliskiej Chabówce warto zwiedzić Skansen Taboru Kolejowego posiadający w swoich zbiorach liczne ekspozycje kolejnictwa (lokomotywy, parowozy). Część z nich jest nadal sprawna i m.in. grywa w filmach.

Sucha Beskidzka

Karczma „Rzym”

Karczma w Suchoj istniała już w 1717 r. Prawdopodobnie znajdowała się ona w tym samym miejscu, w którym wystawiony jest obecny budynek, pochodzący najprawdopodobniej z końca XVIII w. W latach 60. XX w. obiekt przeszedł gruntowny remont kiedy to zaadaptowano go na regionalną gospodę.

Drewniana karczma usytuowana jest na niedysyjszym placu targowym, a obecnym rynku. Zbudowana została na planie prostokąta, ściany posadowione są na kamiennej podmurówce. Nakrywa ją ogromny, czterospadowy dach pobity gontem. Uroku dodają jej pięcioarkadowe podcienia od frontu. Wnętrze nakryte jest płaskim stropem podtrzymywanym przez tragarze.

Karczma w Suchoj jest najbardziej znanym tego typu obiektem w Polsce. Wedle tradycji to właśnie tutaj podstępny Mefistofeles miał zawładnąć duszą pana Twardowskiego, o czym pisze w swojej balladzie Adam Mickiewicz.

Będąc w Suchoj, należy koniecznie zwiedzić renesansowy zamek, zwany „Małym Wawelem”.

Podcienia

Godziny otwarcia karczmy: 10.00-22.00
Godziny otwarcia muzeum na zamku:
wt.-pt. 9.00-17.00 sb.-nd. 10.00-18.00
Ceny biletu: normalny – 6 zł, ulgowy – 4 zł
Tel. do muzeum: 033 874 26 05

W pobliskiej Zawoi warto zwiedzić drewniany kościół z końca XIX w oraz skansen im. J. Żaka.

Zakopane

Kaplica pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa na Jaszczurówce

Zbudowana w tzw. „stylu zakopiańskim” kaplica na Jaszczurówce została wzniesiona w latach 1904-1908 według projektu Stanisława Witkiewicza.

Kaplica posadowiona jest na wysokiej granitowej podmurówce. Od strony południowej oraz zachodniej obiegają ją arkadowe podcienia. Dachy pobite są gontem, na kalenicy wznosi się wieżyczka zwieńczona wysmukłym hełmem. Nad wejściem umieszczono figurkę Chrystusa Frasobliwego nakrytą dwuspadowym daszkiem.

Wnętrze kaplicy (wieżba dachowa, belka tęczy) posiada bogatą dekorację snycerską składającą się z ornamentów roślinnych, rozet, symboli religijnych. Ołtarz główny, wyglądem przypominający góralską chatę, wykonany został z Zakopiańskiej Szkoły Przemysłu Drzewnego. Po jego bokach znajdują się witraże, jeden z Matką Boską Częstochowską i herbem Polski, drugi z Matką Boską Ostrobramską i herbem Litwy. W latach 50. XX w. w kaplicy umieszczono malowane na szkle stacje Drogi Krzyżowej oraz 2 ołtarzyki boczne.

Wnętrze świątyni

Msze św. w niedzielę: 10.00, 17.00
Tel. do parafii: 018 206 10 61

Będąc na Jaszczurówce wtrwo udać się na wycieczkę na Rusinową Polanę w Tatrach, gdzie znajduje się urokliwa kaplica Matki Boskiej Jaworzyńskiej Królowej Tatr.

Zakopane

Wille w stylu zakopiańskim

Najpiękniejsze drewniane wille w stolicy Polskich Tatr wzniesione są w stylu zakopiańskim, stworzonym przez Stanisława Witkiewicza pod koniec XIX w.

Budynki wznoszone w tym stylu wykorzystywały elementy tradycyjnego budownictwa i zdobnictwa górskiego. Posadowione były na wysokiej podmurówce z kamienia łamanego. Nakrywały je strome dachy pobite gontem. Charakterystycznym elementem stylu są ogromne werandy oraz kryte oddzielnymi dachami pomieszczenia w przestrzeni dachowej – fasjaty. O pięknie budynków decyduje również bogata dekoracja snycerska.

Pierwszą willą wzniesioną w stylu zakopiańskim jest *Koliba* zbudowana w 1892 r. przy ul. Kościeliskiej (obecnie mieści się tu Muzeum Stylu Zakopiańskiego). Sztandarowym przykładem stylu jest również znajdujący się na Koziańcu *Dom pod Jedłami* zbudowany dla rodziny Pawlikowskich. Warto także zwiedzić wille *Witkiewiczówka* oraz *Harenda*, gdzie mieści się Muzeum Jana Kasprowicza.

Dom pod Jedłami

Godziny otwarcia Muzeum Stylu Zakopiańskiego w Kolibie: śr.-sb. 9.00-16.30, nd. 9.00-14.30
Ceny biletu: normalny – 7 zł, ulgowy – 5,5 zł
Tel. do muzeum: 018 20 13 602

Godziny otwarcia muzeum na Harendzie: śr.-pt. 9.00-17.00, sb.-nd., wt. 10.00-15.30
Ceny biletu: normalny – 4,5 zł, ulgowy – 3,5 zł
Tel. do muzeum: 018 20 68 426

Zubrzyca Górna

Orawski Park Etnograficzny

Początki skansenu sięgają 1937 r., kiedy to skarb państwa w wyniku darowizny stał się właścicielem 4-hektarowej posiadłości wraz z zabudowaniami dworskimi należącymi niegdyś do rodziny Moniaków. Po wojnie utworzono tu skansen, udostępniono do zwiedzania w 1955 r.

Ekspozycja skansenu ukazuje życie codzienne, kulturę i budownictwo Orawy. Zgromadzono tu m.in. budynki mieszkalne, obiekty gospodarcze i rzemieślnicze (kuźnia, tartak, folusz). Podziwiać można również 2 karczmy, szkołę oraz dzwonnice.

Do najciekawszych obiektów skansenu należy dwór Moniaków z XVII i XVIII w. z ekspozycją XIX-wiecznych sprzętów, mebli i naczyń. Wyposażenie orawskiej chałupy zaprezentowano w tradycyjnym domu z tzw. wyżką pochodzącym z 1869 r.

W skansenie odbywają się liczne zajęcia edukacyjne, w czasie których uczestnicy mogą brać udział w tradycyjnych, a przechodzących już dziś do przeszłości zajęciach miejscowej ludności.

Chałupa Paś-Filipka

Godziny otwarcia skansenu: (V-IX): 8.30-17.00; (X-IV): 8.30-14.30
Ceny biletu: normalny – 9 zł, ulgowy – 6 zł
Tel. do skansenu 018 28 527 09

Nad Zubrzcą wznosi się najwyższy szczyt Beskidów Zachodnich – Babia Góra (1725 m n.p.m.), na którą można wejść łatwym szlakiem z przełęczy Krowiarki.

Lipnica Murowana

Kościół pw. św. Leonarda
Obiekt wpisany na listę UNESCO

Lipnicka świątynia jest jedną z najstarszych i najcenniejszych drewnianych budowli sakralnych Małopolski. Zbudowana została pod koniec XV w. Chwile grozy mieszkańcy Lipnicy przeżyli w 1997 r., kiedy to płynąca nieopodal kościółka niepozorna rzeka Uszwica wylała, naruszając fundamenty budowli. Świątynię uratowano, przywiązując ją linami do rosnącego w pobliżu starego dębu. W 2003 r. kościół został wpisany na listę UNESCO.

Kościół składa się z nawy i prezbiterium nakrytych wspólnym dachem, pokrytym gontem. Gont pokrywa również zadaszenia obiegających świątynię otwartych podcieni tzw. soboty oraz ściany ponad nimi. Wyjątek stanowi zachodnia ściana oszalowana deskami. Romantyczności świątyni dodaje rosnący obok potęż-

ny dąb oraz rozsiane wokół stare cmentarne mogiły i groby.

Wnętrze kościoła przyciąga przede wszystkim dekoracją malarską ścian i stropów. Najstarsza jest dekoracja sufitów w prezbiterium (koniec XV w.) oraz w nawie (XVI w.) Wykonano ją za pomocą specjalnych szablonów zwanych patronami. Na ścianach prezbiterium artysta ukazał sceny: Ostatniej Wieczerzy, Sądu Ostatecznego i Ukrzyżowania. Warto również zwrócić uwagę na sceny Męki Pańskiej na północnej ścianie nawy oraz Dekalog zdobiący parapet chóru muzycznego.

Do niedawna wnętrza świątyni zdobiły 3 gotyckie ołtarze – główny św. Leonarda z początku XVI w. Adoracji Dzieciątka Jezus z końca XV w. i św. Mikołaja z ok. 1525 r. Ołtarze te po kradzieży w 1992 r. zostały umieszczone w Muzeum Die-

Wnętrze świątyni

Fragment ołtarza

Fragment polichromii

i

Godziny otwarcia świątyni:
pn.-sb. 9.00-18.00, nd. 9.00-17.00
Msze św. w czasie wakacji w niedzielę
o godz. 16.00 oraz wiele okazjonalnych: ślubne, pogrzebowe, dla grup. Tel. do parafii: 014 68 52 601, 0 698 641 445

W pobliżu Lipnicy znajduje się Nowy Wiśnicz z zamkiem Kmitów i Lubomirskich oraz dworkiem Koryznówka z muzeum poświęconym Janowi Matejce.

cezjalnym w Tarnowie. W kościele możemy podziwiać ich kopie. Reszta wyposażenia jest głównie barokowa – ambona, obrazy, świeczniki. Do ciekawszych elementów wyposażenia należy rzadki instrument muzyczny – pozytyw szkatulny pochodzący z początku XVII w. Pod posadzką nawy znajduje się krypta grobowa rodziny Ledóchowskich, a za ołtarzem budzący fascynację przeszłością tzw. Słup Światowida.

W Lipnicy warto również zwiedzić rynek z drewnianymi domami wspartymi na charakterystycznych słupach, gotycki kościół św. Andrzeja Ap. z 1364 r. i barokowy św. Szymona z Lipnicy z 1648 r. Lipnicki rynek szczególnie atrakcyjnie prezentuje się w czasie Niedzieli Palmowej, kiedy zdobią go przepiękne palmy o wysokości nawet ponad 30 m.

Chronów

Kościół pw. Ducha Świętego

Kościół zbudowany został w 1685 r. Na przestrzeni wieków ulegał kilkukrotnym przebudowom, podczas jednej z nich dokonano połączenia świątyni ze stojącą obok wieżą. Nawę i prezbiterium nakrywa wspólny dach pobity gontem, ściany oszalowane są pionowymi deskami. Hełm wieży oraz wieżyczki na sygnaturkę pokryte są blachą.

Nawę główną nakrywa pozorne sklepienie kolebkowe, zaś nawy boczne płaskie stropy. Wnętrze świątyni ozdobione jest polichromią wykonaną w 1930 r. Wyposażenie pochodzi z doby baroku, uwagę zwraca ołtarz główny z obrazem Zesłanie Ducha Świętego i pięknymi spiralnymi kolumnami. W ołtarzach bocznych obrazy Matki Bożej Nieustającej Pomocy i Serca Jezusowego. Najciekawszym zabytkiem świątyni był obraz Męczeństwo św. Krystyna i Krystyniana z początku XVI w., przechowywany obecnie w Muzeum Diecezjalnym w Tarnowie.

Fragment ołtarza

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
cz.-pt. 12.00-16.00, sb. 10.00-14.00
Msze św. w niedzielę (od Wielkanocy do adwentu):
7.30, 10.30. Tel. do parafii: 014 68 56 750

W pobliskim Starym Wiśniczu znajduje się gotycko-renesansowy kościół z dzwonem z 1545 r. odlanym przez tego samego mistrza, który wykonał Dzwon Zygmunta na Wawelu.

Dołęga

Dwór

Dwór wzniesiony został w 1845 r. przez Teofila Pikuzińskiego na rok przed śmiercią w czasie rabacji galicyjskiej. W 1863 r. dwór był ośrodkiem organizującym ochotników do powstania styczniowego. Na przełomie XIX/XX w. gościli w nim m.in. Stanisław Wyspiański i Adam Asnyk. W 1975 r. budynek przejął skarb państwa, a w 6 lat później utworzono tu muzeum, oddział Muzeum Okręgowego w Tarnowie.

Budynek wzniesiony jest na planie podkowy. Nakrywa go dwuspadowy dach pobity gontem, doskonale harmonizujący z białą ścian. Wejście do dworu prowadzi przez drewniany ganek wsparty na dwóch słupach. W środku odtworzono wnętrze typowego dworku szlacheckiego z XIX w. W salonie znajdują się meble z epoki oraz pamiątki po mieszkańcach. Ekspozycja w gabinecie prezentuje przedmioty związane z powstaniem styczniowym. W dworze zobaczyć można również obrazy Stanisława Wyspiańskiego oraz pamiątki po wybitnym biologu, prof. Michale Siedleckim.

Wnętrze dworu

Godziny otwarcia muzeum:
wt.-pt. 9.00-15.00, sb.-nd. 10.00-14.00
Ceny biletu: normalny – 4 zł, ulgowy – 2 zł
Tel. do muzeum: 014 67 15 414

W pobliżu Dołęgi położona jest Szczurowa, w której warto zwiedzić murowany dwór z 1860 r.

Gosprzydowa

Kościół pw. św. Urszuli

Kościół w Gosprzydowej wzniesiony został pod koniec XVII w. z fundacji Wielogłowskich. Pierwotnie składał się z nawy i prezbiterium, w czasie przeróbek w połowie XX w. dobudowano do niego podcienia oraz kaplicę od strony południowej. Świątynia nakryta jest wysokim, pobitym gontem dachem, tworzącym bardzo charakterystyczny okap widoczny najbardziej przy prezbiterium.

Wnętrze świątyni pokryte jest polichromią z 1889 r. (nawa i prezbiterium) i z 1966 r. (kaplica). Większość sprzętów pochodzi z doby baroku. Szczególnie cenny jest otoczony kultem obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem z 2. poł. XVII w. umieszczony w ołtarzu głównym. Warto również zwrócić uwagę na kamienną, gotycką chrzcielnicę z XV w. z herbem Strykoń i dekoracją w kształcie odwróconych lili. W stojącej obok świątyni drewnianej dzwonnicy znajduje się dzwon z 1585 r.

Fragment polichromi

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
cz.-pt. 12.00-16.00, sb. 10.00-14.00
Msze św. w niedzielę: 7.00, 9.00, 11.00, 15.00
Tel. do parafii: 014 664 82 02

W pobliskim Gnojniku warto zwiedzić gotycki kościół pw. św. Marcina z późnobarokowym wyposażeniem.

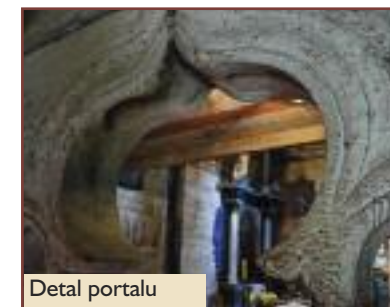
Iwkowa

Kościół pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny

Kościół w Iwkowej jest jednym z najstarszych tego typu obiektów w Małopolsce. Zbudowany został w ostatniej ćw. XV w. Ściany nawy, prezbiterium i wieży oszalowane są deskami, dach pokryty blachą.

We wnętrzu zachowały się dwa późnogotyckie portale zwieńczone trójlistnymi łukami. Ściany kościoła zdobi późnorennesansowa polichromia z 1619 r., najlepiej zachowana w prezbiterium. Do najcenniejszych zabytków świątyni należą rzeźby grupy Ukrzyżowania na belce tęczącej – XIV, XV w. oraz późnogotyckie rzeźby z XVI w. w ołtarzu głównym. Warto zwrócić uwagę na witrażyk w oknie prezbiterium – jest to kopia gotyckiego witraża z 1. poł. XV w. przechowywanego obecnie w Muzeum Diecezjalnym w Tarnowie.

Na plebanii znajduje się Muzeum Parafialne gromadzące m.in. eksponaty kultury ludowej oraz przedmioty kultu religijnego z Iwkowej i okolic.

Detal portalu

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
cz.-pt. 12.00-16.00, sb. 10.00-14.00
Msze św. (V-XI) pierwsza sobota miesiąca 8.00;
31 V – 11.00, 17.00
Tel. do parafii: 014 684 43 27

W położonej nad Jeziorem Czchowskim miejscowości Wytrzyścza znajduje się malowniczy zamek Tropstyn.

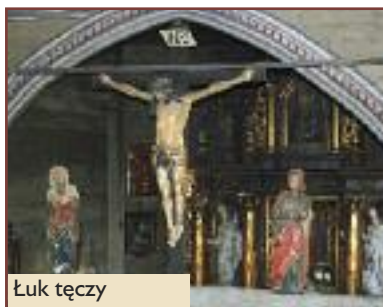
Rajbrot

Kościół pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny

Świątynia wzniesiona została na początku XVI w. Składa się z nawy i prezbiterium nakrytych wspólnym, bardzo strzelistym dachem pobitym gontem. Wysokie ściany oszalowane są pionowymi deskami. Z detali ciesielskich uwagę zwracają dwa gotyckie portale oraz łuk tęczy.

Wnętrze kościoła zachwyca bogatą polichromią z 1879 r., na ścianie zachodniej odkryto fragmenty pochodzące z XVI-XVII w. Do najstarszych elementów wyposażenia należy umieszczona na belce tęczowej grupa Ukrzyżowania z pocz. XVI w. oraz figura Chrystusa Zmartwychwstałego z połowy XVI w. Warto również zwrócić uwagę na XVI-wieczną chrzcielnicę. W barokowym ołtarzu głównym znajduje się słynący łaskami obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem z 1678 r. Ołtarze boczne pochodzą z XIX w.

Obok kościoła znajduje się drewniana dzwonnica z XIX w. Nieopodal warto również zobaczyć drewniany spichlerz.

Łuk tęczy

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
cz.-pt. 12.00-16.00, sb. 10.00-14.00
Msze św. w niedzielę: 7.00, 9.00, 11.00, 15.00
Tel. do parafii: 014 613 80 40

W pobliżu Rajbrotu znajduje się rezerwat skalny „Kamienie Brodzińskiego”.

Sobolów

Kościół pw. Wszystkich Świętych

Kościół zbudowany został w końcu XVI w. W latach 1923-33 został znacznie przebudowany, m.in. dobudowano podcienia, kaplicę oraz przedłużono nawę. Dachy świątyni i obiegających nawę i prezbiterium podcieni pobite są gontem, ściany zaś oszalowane deskami. Na zewnętrznej ścianie prezbiterium znajduje się ciekawa rzeźba Chrystusa w Ogroju wykonana w XX w.

Ściany i sklepienie kościoła dekoruje polichromia wykonana w 1929 r., w prezbiterium widoczne są fragmenty polichromii z XVIII w. Wyposażenie świątyni pochodzi głównie z XVIII w. – ołtarze boczne, ambona, konfesjonały, ławy. Najcenniejszym zabytkiem jest umieszczony w XIX-wiecznym ołtarzu głównym obraz Ukrzyżowanie z 1583 r. Warto zwrócić uwagę na obrazy w nawie, na których trupie czaszki przyodziane są w nakrycia głowy charakterystyczne dla różnych warstw społecznych.

Wnętrze świątyni

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
cz.-pt. 12.00-16.00, sb. 10.00-14.00
Msze św. w niedzielę: 7.30, 9.00, 11.00, 15.30
Tel. do parafii: 014 68 54 480

Niedaleko od Sobolowa położony jest Pierzchów, miejsce narodzin gen. Henryka Dąbrowskiego, twórcy Legionów Polskich we Włoszech. Znajduje się tu kopiec poświęcony jego pamięci.

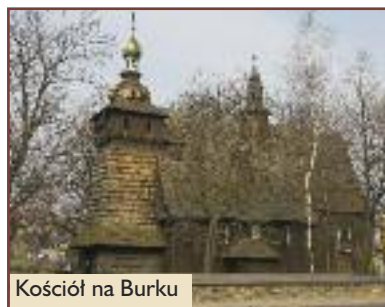
Tarnów

Kościół pw. św. Trójcy na Terlikówce

Kościół pw. Najświętszej Marii Panny Wniebowziętej na Burku

Świątynia na Terlikówce wzniesiona została w 2. poł. XVI w. Wszystkie dachy oraz ściany budynku pobite są gontem, co dodaje kościółkowi malowniczości. Nakryte płaskimi stropami wewnątrz zdobi polichromia z XX w. Do najcenniejszych elementów wyposażenia należą wczesnobarokowy ołtarz główny z obrazem Świętej Trójcy oraz późnorenesansowe ołtarze boczne z końca XVI w. Na belce tęczy umieszczony jest krucyfik z poł. XVII w.

Kościół na Burku został zbudowany w 1458 r., w 1910 r. dostawiono do niego neobarokową wieżę. Nawę i prezbiterium nakrywa wspólny, pobity gontem dach, ściany oszalowane są deskami. Wnętrze nakryte jest płaskimi stropami. Zdobi je polichromia wykonana w latach 30. XX w., zachowały się również fragmenty malowideł z XVI i XVII w. Wyposażenie świątyni pochodzi głównie z XVIII w. W ołtarzu głównym umieszczony jest słynący łaskami obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem z XVI w. Warto również zwrócić uwagę na kopie gotyckich tryptyków.

Kościół na Burku

Kościół na Terlikówce
Msze św. w niedzielę: 6.30, 8.00, 9.30, 10.45, 12.00
Tel. do parafii: 014 626 88 85

Kościół na Burku
Msze św. w niedzielę: 6.30, 8.30, 10.30, 18.30
Tel. do parafii: 014 62 13 175

Tymowa

Kościół pw. św. Mikołaja Biskupa

Świątynia powstała w 1764 r., na początku XX w. została znacznie przebudowana – przedłużono nawę i zrekonstruowano podcienia. Dachy budynku pokryte są blachą, ściany zaś oszalowane pionowymi deskami. Otwarte podcienia obiegają tylko nawę. W szczycie zachodniej fasady kościoła umieszczona jest rzeźba Chrystusa.

Trójnawowe wnętrze świątyni nakrywają płaskie stropy z kolebkowymi odcinkami bocznymi. Uwagę przyciąga dekoracja malarska ścian i stropów wykonana w 1913 r. Składają się na nią motywy figuralne i ornamentalne. Wyposażenie świątyni pochodzi głównie z XVIII i częściowo XIX w. Ołtarz główny i dwa boczne są barokowe, podobnie kamienna chrzcielnica. Trzeci ołtarz boczny jest klasycystyczny, natomiast ambona, prospekt organowy oraz rzeźby na belce tęczy – rokokowe.

Wnętrze świątyni

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
cz.-pt. 12.00-16.00, sb. 10.00-14.00
Msze św. w niedzielę: 7.00, 9.00, 11.00
Tel. do parafii: 014 68 60 525

Będąc w Tymowej należy koniecznie zwiedzić położony nieopodal Czchów z gotyckim kościołem, pozostałościami XIII-wiecznego zamku oraz zażytkową zabudową rynku.

Wierzchosławice

Muzeum Wincentego Witosa

Muzeum składa się z dwóch obiektów: tzw. „starego domu”, czyli domu rodzinnego wielkiego polityka, w którym spędził dzieciństwo i młodość, oraz „nowej zagrody”, czyli gospodarstwa wybudowanego przez samego Witosa.

Drewniany dom rodzinny zbudowany w 1814 r. pokryty jest słomą. Ściany polepione są gliną. Składa się z dwóch izb, sieni oraz komory. W budynku eksponowane są przedmioty gospodarcze oraz zabytki etnograficzne regionu.

Nowa zagroda zbudowana przez Witosa w l. 1905-1913 składa się z domu, dwóch stodół, stajni oraz piwnicy. Obiekty okalają prostokątne podwórze. Wszystkie budynki pokryte są dachówką. W budynku mieszkalnym składającym się z 3 izb, kuchni i sieni obejrzeć można gabinet Witosa z oryginalnymi meblami oraz rodzinnymi pamiątkami. W stajni urządzono wystawę fotografii ukazujących życie i działalność polityczną gospodarza. W stodołach zaś zgromadzone są sztandary ludowców z różnych okresów działalności oraz narzędzia gospodarcze.

Dom rodzinny W. Witosa

Godziny otwarcia muzeum:
wt.-pt. 9.00-15.30, nd. 10.00-15.00
Ceny biletu: normalny – 4 zł, ulgowy – 2 zł
Tel. do muzeum: 014 67 97 040

Będąc w Wierzchosławicach warto wybrać się do Wojnicza, gdzie znajduje się drewniany kościół z XVII w. oraz XIX-wieczny pałac.

Zalipie

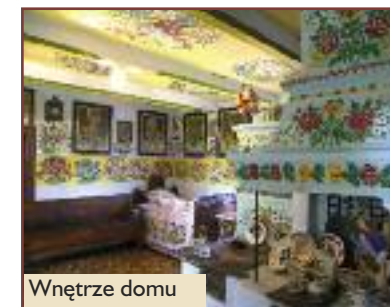
Malowana wieś

O atrakcyjności drewnianej zabudowy Zalipia decyduje kultywowany tu od końca XIX w. zwyczaj malowania zagród w kwieciste wzory.

Corocznie przed Zielonymi Świątkami ściany domów, różnych pomieszczeń gospodarczych, studni, płotów, domowych sprzętów, uli, a nawet psich bud pokrywają się dekoracją malarską, na którą składają się kwiaty w różnej postaci. Są tu wielobarwne kwieciste kosze i dzbany, wieńce, girlandy. Malowidła tworzą różnorakie wzory i ornamenty. Każda z malowanych zagród posiada swój własny styl przekazywany w rodzinie z pokolenia na pokolenie.

Do najpiękniej dekorowanych obiektów należy zagroda Felicji Curyłowej, stanowiąca obecnie filię Muzeum Okręgowego w Tarnowie, oraz dom Stefanii Łączyńskiej. Drewniana zabudowa Zalipia nie tworzy zwartej enklawy, obiekty rozproszone są na dużej przestrzeni, co wymaga od turysty „przeszukiwania” terenu. Trud ten jednak z pewnością się opłaca.

Od 1965 r. w Zalipiu corocznie odbywa się konkurs „Malowana Chata”.

Wnętrze domu

Godziny otwarcia muzeum:
wt.-nd. 10.00-16.00
Ceny biletu: normalny – 3 zł, ulgowy – 1,5 zł
Tel. do muzeum: 014 64 11 912

W pobliskim Odporyszowie znajduje się sanktuarium Matki Boskiej Odporyszowskiej oraz Muzeum Parafialne im. Jana Wnęka.

Tarnów i okolice

- Miejscowość, w której znajduje się obiekt na Szlaku Architektury Drewnianej
- Miejscowość, w której znajduje się obiekt na Szlaku Architektury Drewnianej opisany w wydawnictwie

Kraków i okolice

- Miejscowość, w której znajduje się obiekt na Szlaku Architektury Drewnianej
- Miejscowość, w której znajduje się obiekt na Szlaku Architektury Drewnianej opisany w wydawnictwie

Dobczyce

Skansen Budownictwa Ludowego

Usytuowany na malowniczym Wzgórzu Zamkowym skansen będący częścią Muzeum Regionalnego PTTK powstał w 1968 r. Do najciekawszych obiektów eksponowanych na jego terenie należą: karczma „Na zbóju” z 1830 r. z Krzyszkowic, spichlerz zbożowy z 1863 r. z Zagórzan oraz piętrowy kurnik z 1890 r. z Gaika-Brzezowej.

W karczmie podziwiać można ekspozycję poświęconą etnografii regionu (sprzęty domowe, stroje, wystrój pomieszczeń mieszkalnych) oraz eksponaty związane z dobzczyckimi cechami rzemieślniczymi. W kurniku zgromadzono narzędzia rolnicze i gospodarskie, a w spichlerzu urządzono wystrój starej kuźni. Niedawno powiększono ekspozycję o eksponaty związane z kultem pochówkowym.

W Dobczycach warto zwiedzić znajdujący się nieopodal skansenu zamek oraz pozostałości murów miejskich, kościół pw. św. Jana Chrzciciela oraz kościół parafialny.

W skansenie

Godziny otwarcia skansenu:
(IV-VI, IX-X): wt.-pt. 10-16, sb.-nd. 10-18,
(VII-VIII) wt.-pt. 10-18, sb.-nd. 10-20
Ceny biletu: normalny – 5 zł, ulgowy – 3 zł
Bilet upoważnia również do wejścia na zamek
Tel. do skansenu i muzeum: 012 27 11 455

Po drugiej stronie Jeziora Dobzczyckiego, w Brzezowej, zbudowana jest wieża obserwacyjna.

Kraków-Mogiła

Kościół pw. św. Bartłomieja

Kościół zbudowany został w 1466 r. przez cieślę królewskiego Macieja Mączkę. W XVIII w. został znacznie powiększony przez dodanie bocznych kaplic tworzących nawę poprzeczną.

Wejście na teren kościelny prowadzi przez przyziemie drewnianej dzwonnicy z 1752 r. Dachy trójnawowej świątyni pobite są gontem, a ściany oszalowane deskami. Z detali ciesielskich uwagę przyciąga ostrołukowy, bogato profilowany południowy portal z piękną dekoracją snycerską.

Nakryte stropami wnętrze pokrywa dekoracja malarska wykonana w 1766 r., na którą składają się m.in. motywy architektoniczne, wizerunki papieży i biskupów krakowskich. Na suficie przedstawiona jest ogromna scena Adoracja Najświętszej Marii Panny przez św. Bernarda z Clairvaux. Ołtarz główny z obrazem św. Bartłomieja pochodzi z 1770 r., jeden z ołtarzy bocznych jest wczesnobarokowy, pozostałe ołtarze boczne oraz ambona rokokowe.

Fragment polichromii

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
pt. 12-16, sb. 10-14, nd. 12-16
Msze św. w niedzielę: 11.30
Tel. do parafii: 012 644 23 31

W nieodległych Branicach warto zwiedzić tzw. Lamus, będący w rzeczywistości wieżą mieszkalno-obronną z XVI w. W jego wnętrzu mieści się obecnie ekspozycja Muzeum Archeologicznego w Krakowie.

Lanckorona

Drewniana zabudowa

Zachowana częściowo, drewniana zabudowa miejscowości skupiona jest głównie wokół stanowiącego centrum rynku oraz wychodzących z niego ulic. Większość domów zbudowana została po pożarze miejscowości w 1869 r. i pochodzi z lat 1869-1872.

Domy są parterowe, prostokątne, otynkowane. Szczytami zwrócone są do rynku bądź ulic. Nakrywają je charakterystyczne dachy z wysuniętymi daleko poza obręb ścian okapami tworzącymi malownicze, nadwieszane podcienia. Z boku budynków znajdują się zamykane bramami sienie, przez które wjeżdża się na podwórze. Pomiędzy domami znajdują się wąskie przejścia zwane miedzuchami, przykryte okapami sąsiadujących budynków.

W jednym z domów znajduje się Muzeum Regionalne, w którym zgromadzono eksponaty związane z regionem.

Będąc w Lanckoronie, należy koniecznie wspiąć się na Górę Zamkową, gdzie znajdują się ruiny gockiego zamku.

Muzeum Regionalne

Godziny otwarcia muzeum: 10.00-18.00 oprócz poniedziałku i czwartku.

Nieopodal Lanckorony położona jest Kalwaria Zebrzydowska z zespołem klasztornym oo. Bernardynów, wpisany na listę UNESCO. Przy klasztorze rozsiane są Dróżki Kalwaryjskie, na trasie których znajduje się ponad 40 obiektów (kościół, kaplic, mostów).

Mętków

Kościół pw. Matki Boskiej Częstochowskiej

Kościół wzniesiony został w 1771 r. w Niegowici w powiecie wielickim. W latach 1948-1949 wikarym w niegowickiej parafii był Karol Wojtyła. On też już jako metropolita krakowski poświęcił przeniesioną do Mętkowa świątynię 1 maja 1974 r.

Kościół jest oszalowany deskami i pokryty blachą. Na kalenicy dachu wznosi się wysmukła wieżyczka na sygnaturkę. We wnętrzu warto zwrócić uwagę na bogaty detal ciesielski. Trójnawowa świątynia nakryta jest stropami wspartymi na słupach. Ściany i stropy ozdobione są polichromią geometryczną, figuralną i roślinną z 1978 r. wykonaną przez Zygmunta Wigliusza z Krakowa.

Wyposażenie świątyni pochodzi głównie z XVIII w. – późnobarokowe ołtarze, kamienna chrzcielnica, ambona. Stacje Drogi Krzyżowej wykonane zostały w 1. poł. XIX w. Na wygiętej belce tęczy umieszczony jest barokowy krucyfiks oraz rzeźby Matki Boskiej i św. Jana Ewangelisty.

Pamiątkowa tablica

Msze św. w niedzielę: 8.00, 10.30
Tel. do parafii: 032 613 42 27
Zwiedzanie: 032 61 34 344

Niedaleko od Mętkowa położony jest Zator, w którym warto zwiedzić gotycki kościół z końca XIV w. oraz piękny zamek z XV w., przebudowany w XIX w. przez Franciszkę Marię Lanciego.

Ojców

Kaplica pw. św. Józefa Robotnika – Kaplica „Na Wodzie”

Kaplica powstała w 1901 r. przez przebudowanie dawnych łaźniek zdrojowych. Wedle tradycji jej budowa „na wodzie” wiąże się z zakazem wydanym przez cara Mikołaja II zabraniającym budowania obiektów sakralnych na ziemi ojcowskiej.

Wzniesiona na planie krzyża kaplica posadowiona jest na filarach umieszczonych w potoku Prądnik. Jej ściany pokrywa ozdobny szalunek z desek, na dachu wznosi się ażurowa wieżyczka zwieńczona krzyżem.

We wnętrzu znajdują się 3 ołtarze w kształcie szczytów chat chłopskich, w ołtarzu głównym umieszczony jest obraz Matki Boskiej Wspomożenica z 1901 r. Obok ołtarza warto również zwrócić uwagę na dwa orły krążące nad trzema węzami symbolizującymi zaborców.

W Ojcowie warto również zobaczyć zabytkową zabudowę uzdrowską i wypoczynkową powstałą głównie pod koniec XIX i w pierwszym 30-leciu XX w. W jednym z budynków znajduje się obecnie Muzeum Regionalne PTTK. Atrakcją miejscowości są również ruiny średniowiecznego zamku.

Zabudowa uzdrowska

Msze św. w niedzielę: 8.00, 10.30
Tel. do parafii: 012 389 01 90
Godziny otwarcia muzeum PTTK (26 IV-30 IX):
pn.-pt. 10.00-14.30, sb.-nd. 11.00-16.00
Ceny biletu: normalny – 2 zł, ulgowy – 1 zł

W pobliżu Ojcowy wznosi się przepiękny zamek w Pieskowej Skale.

Paczółtowice

Kościół pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny

Kościół zbudowany został w 1510 r. i jest jednym z najstarszych drewnianych kościołów Małopolski. W 1990 r. obiekt został gruntownie odnowiony. Wszystkie dachy świątyni pobite są gontem, ściany zaś oszalowane deskami. Do nawy przylega wieża nakryta malowniczym, łamanym dachem, zwieńczonym cebulastą kopułką.

Ściany pokrywa dekoracja malarska z końca XIX w., na ścianie północnej zachowały się fragmenty polichromii z XVII w. W ołtarzu głównym z 1604 r. znajduje się gotycki obraz Matki Boskiej Paczółtowskiej z lat 1460-1470. Do cenniejszych elementów wyposażenia należą również późnogotycki krucyfiks oraz skrzydła dawnego tryptyku z obrazami św. św. Barbary i Katarzyny oraz Zwiastowania z 2. poł. XV w. Warto zwrócić uwagę na chrzcielnicę z brązu z 1533 r. oraz olbrzymi lichtarz pod paschał wykonany, podobnie jak kilka epitafiów wmurowanych w kościelne ogrodzenie, z czarnego dendrobickiego marmuru.

Wnętrze świątyni

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
pt. 12.00-16.00, sb. 10.00-14.00, nd. 12.00-16.00
Msze św. w niedzielę: 7.00, 11.00, 16.00
Tel. do parafii: 012 282 90 91

W pobliżu Paczółtovic znajduje się pięknie położony klasztor Karmelitów w Czernej z I. poł. XVII w. Obok niego warto zobaczyć ruiny malowniczego Diablelskiego Mostu.

Raclawice

Kościół pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny

Świątynia jest jedną z najcenniejszych drewnianych budowli sakralnych w okolicach Krakowa. Powstała w 1511 r., na przełomie XVII/XVIII w. dostawiono do niej niską wieżę. Malowniczości kościółkowi dodaje strzelisty, pokryty gontem dach, drewniane ogrodzenie, a także położenie w cieniu starych drzew. We wnętrzu warto zwrócić uwagę na zachowane gotyckie portale oraz renesansową polichromię pochodzącą z 1. poł. XVII w. ze scenami pasyjnymi, maryjnymi oraz wizerunkami świętych.

Raclawicki kościółek skrywa wiele cennych, gotyckich zabytków, m.in.: grupę Ukrzyżowania na belce tęczącej z 1511 r., rzeźbę Matki Boskiej z Dzieciątkiem z pocz. XV w., obrazy czterech świętych dziewic i Zwiastowania z 1473 r., tryptyk św. Rodziny z ok. 1520 r. Ołtarz główny wykonany został w 1. poł. XVIII w., dwa ołtarze boczne ok. 1700 r. Warto zwrócić uwagę na ciekawy późnorennesansowy nagrobek z postacią rycerza wykonany z dębnickiego marmuru.

Wnętrze świątyni

Msze św. w niedzielę: 8.00, 11.00, 16.00
Tel. do parafii: 012 282 93 85

W pobliskich Czubrowicach znajduje się oryginalna Droga Krzyżowa usytuowana malowniczo wśród skalnych ostańców.

Wieliczka

Kościół pw. św. Sebastiana

Kościół został wzniesiony w 1598 r. z drewna modrzewiowego. Prezbiterium i nawa posiadają oddzielne dachy pokryte czerwoną dachówką. Na kalenicy nawy wznosi się pokryta blachą wieżyczka na sygnaturkę zwieńczona latarnią. Ściany świątyni oszalowane są pionowymi deskami. Od strony zachodniej do nawy przylega dwukondygnacyjna niska wieża zwieńczona baniastym hełmem.

Wnętrze świątyni dekoruje polichromia wykonana na początku XX w. przez Włodzimierza Tetmajera. Ołtarz główny w stylu rokoko, w nim obraz św. Sebastiana. Jeden z ołtarzy bocznych jest wczesnobarokowy, z obrazem Najświętszej Panny Marii, drugi barokowy z krzyżem z XVII w. Najcenniejszymi zabytkami świątyni były obrazy pochodzące z XVI w., stanowiące kiedyś część ołtarzy, a obecnie przechowywane w Muzeum Archidiecezjalnym w Krakowie.

W Wieliczce należy koniecznie zwiedzić wpisaną na listę UNESCO kopalnię soli.

Wnętrze świątyni

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
pt. 12.00-16.00, sb. 10.00-14.00, nd. 12.00-16.00
Msze św. w niedzielę: 10.00, 16.00
Tel. do parafii: 012 278 27 23

Nieopodal Wieliczki, w Jawczycach, wznosi się 18 kurhanów usypanych prawdopodobnie w IX lub X w.

Więclawice Stare

Kościół pw. św. Jakuba Apostoła

Kościół został wzniesiony w 1748 r. Bezwieżowy, ściany nawy i prezbiterium oszalowane są deskami. Dachy świątyni pokrywa blacha, na kalenicy nawy wznosi się wysoka wieżyczka na sygnaturkę.

Najcenniejszym zabytkiem świątyni jest umieszczony na północnej ścianie gotycki tryptyk z 1477 r. W jego głównym polu przedstawiona jest postać św. Mikołaja na tronie i diakonami po bokach. Na awersach i rewersach skrzydeł widzimy postaci świętych. Tryptyk przykuwa uwagę przede wszystkim pięknymi złoconiami.

Na belce tęczy znajdują się posągi Matki Boskiej i św. Jana Ewangelisty, pochodzące z przełomu XV/XVI w. Pomiędzy nimi umieszczony jest późnobarokowy krucyfik. W świątyni warto również zwrócić uwagę na bogato dekorowane rokokowe ołtarze. Obok kościoła wznosi się drewniana dzwonnica z poł. XIX w.

Wnętrze świątyni

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
pt. 12.00-16.00, sb. 10.00-14.00, nd. 12.00-16.00
Msze św. w niedzielę: 7.50, 9.00, 11.00, 12.15, 17.00
Tel. do parafii: 12 388 50 57

W pobliskich Raciborowicach warto zwiedzić gotycki kościół wystawiony z fundacji Jana Długosza. Jego herb Wieniawa widnieje nad wejściem do świątyni.

Wola Radziszowska

Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny

Świątynia wzniesiona została pod koniec XV w., na przełomie XVI/XVII w. dostawiono do niej wieżę. Dachy kościoła pobite są gontem, a ściany oszalowane deskami. Uwagę zwraca pochyla wieża zwieńczona ostrosłupowym hełmem z czterema wieżyczkami w narożach.

Nakryte stropami wewnątrz pokrywa polichromia wykonana w 1893 r. Na ścianach przedstawiono postaci aniołów, na stropach zaś sceny Wniebowzięcia NMP i Chrystus na Górze Tabor.

Wyposażenie świątyni pochodzi głównie z doby renesansu i baroku. Uwagę przykuwają pięknie zdobione ołtarze. Główny pochodzi z 2. poł. XVII w., znajduje się w nim gotycki obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem z 1462 r. Ołtarze boczne pochodzą z końca XVII w., w jednym znajduje się obraz św. Anny Samotrzeciej, w drugim Ukrzyżowania. Na belce tęczy umieszczony jest gotycki krucyfik. W Woli Radziszowskiej warto również zwiedzić Izbę Regionalną z ekspozycją etnograficzną.

Wnętrze świątyni

Godziny otwarcia świątyni (15 V-15 X 2008):
pt. 12.00-16.00, sb. 10.00-14.00, nd. 12.00-16.00
W kościele nie odprawia się Mszy św.
Tel. do parafii: 012 275 42 81

W pobliskim Krzęcinie znajduje się drewniany kościół z końca XVIII w. z pięknym barokowym wyposażeniem.

Wola Zręczycka

Dwór „Bella Vita”

Położony malowniczo wśród lasów i łąk Pogórza Wielickiego dwór „Bella Vita”, czyli „Piękne życie”, wzniesiony został przez rodzinę Feillów w latach 1876-1879. W latach 30 XX w. został częściowo przebudowany.

Dwór zbudowany jest na planie prostokąta, posiada klasyczny rzut dworu polskiego z wykuszem. Parterowy, częściowo podpiwniczony budynek nakryty jest dachem mansardowym z lukarnami. Modrzewiowe bale tworzące ściany posadowione są na kamiennym fundamencie. Brąz ścian doskonale harmonizuje z bielą framug i szprosów oraz czerwienią dachówki. Wnętrza są częściowo otynkowane i pobielone. Ganek dworu, na który wchodzi się po kamiennych schodach, wsparty jest na czterech kolumnach z piaskowca. Jest to jeden z piękniejszych przykładów portyku wgłębnego w Małopolsce. Wewnątrz znajduje się salon urządzone meblami pochodzącymi z czasów powstania obiektu. Przy dworze znajduje się zabytkowa kapliczka z piaskowca z końca XIX w. Dwór otoczony jest kompleksem parkowym w stylu angielskim. Obecnie w dworze funkcjonuje pensjonat z restauracją oraz galeria sztuki.

Wnętrze dworu

Pensjonat czynny jest całą dobę, restauracja w godz. 13.00-20.00
Tel. do pensjonatu: 012 288 94 90

W pobliskim Gdowie warto zwiedzić kościół z rokokowym wyposażeniem. Na cmentarzu parafialnym znajdują się mogiły uczestników powstania krakowskiego z 1846 r. oraz żołnierzy z I i II wojny światowej.

Wygielzów

Nadwiślański Park Etnograficzny

W rozłożonym na obszarze 3,5 ha skansenie zgromadzono ponad 20 budynków drewnianych z terenu zachodniej Małopolski stanowiących przykłady architektury sakralnej, budownictwa wiejskiego, małomiasteczkowego i dworskiego. Nie brak tu również obiektów ukazujących rzemiosło i przemysł regionu (kuźnia, młyn, olejarnia).

Do najciekawszych obiektów należą: XVI-wieczny kościół przeniesiony z Ryczowa, w którym nadal odbywają się nabożeństwa (m.in. śluby), dzwonnica z 1770 r. z Nowej Góry, XVIII-wieczny dwór z Drogini oraz zagroda chłopska z ośmioboczną stodołą. Budownictwo małomiasteczkowe (dom podmiejski i małomiasteczkowy, karczma, spichlerz) skupione jest wokół „rynku”, na środku którego postawiono studnię.

Obok skansenu wznosi się majestatycznie powstały na przełomie XIII/XIV w. zamek Lipowiec, będący niegdyś własnością biskupów krakowskich.

Dwór z Drogini

Godziny otwarcia skansenu: 8.00-18.00
Ceny biletu: normalny – 8 zł, ulgowy – 4 zł
Tel. do skansenu: 032 646 28 10

W położonej kilka kilometrów od Wygielzowa Alwerni znajduje się zespół klasztorny oo. Bernardynów z XVIII w.

Małopolska posiada bardzo bogatą infrastrukturę noclegową i gastronomiczną. Ze względu na niewielką objętość niniejszej publikacji, przedstawiono w niej jedynie obiekty wyróżnione w plebiscycie Wielkie Odkrywanie Małopolski.

Noclegi

BRZESKO

Hotel August***, ul. Mickiewicza 66, tel. (+ 48 14) 663 48 70, www.hotelaugust.pl

BUKOWINA TATRZAŃSKA

Gawra, ul. Słoneczna 11, tel. (+ 48 18) 207 74 72

CHYSZÓWKI

Pod Groniem oraz Ośrodek Jazdy Konnej Deresz, Chyszówki 155, tel. (+ 48 18) 333 22 44

GRÓDEK NAD DUNAJCEM

Centrum Informacyjno-Rekolekcyjne Diecezji Tarnowskiej ARKA, Gródek nad Dunajcem 153, tel. (+ 48 18) 440 13 00, www.cfr-arka.pl

HALA KRUPOWA

Schronisko PTTK na Hali Krupowej, Sidzina, tel. (+ 48 18) 447 50 05, www.krupowa.gory.pl

HARKŁOWA

Villa Akiko, os. Ariake 1, tel./faks (+ 48 18) 275 17 28, www.akiko.pl

IWKOWA

Bacówka Biały Jeleń, Iwkowa 586, tel. (+ 48 14) 684 44 40, www.bacowka.com.pl

JAMNA

Bacówka w Jamnej, Paleśnica, tel./faks (+ 48 14) 665 41 18, www.jamna.amu.edu.pl

KĘTY

Hotel Piwnica Rycerska***, Rynek 8, tel./faks (+ 48 33) 845 25 05, www.rycerska.pl

KOSARZYSKA

Rezydencja Leśny Dwór, Kosarzyska 102, tel. (+ 48 18) 44 65 326-328, www.lesnydwor.com

KRAKÓW

Hotel Amadeus****, ul. Mikołajska 20, tel. (+ 48 12) 429 60 70, www.hotel-amadeus.pl

Hotel Copernicus****, ul. Kanonicza 16, tel. (+ 48 12) 424 34 00, www.hotel.com.pl

Hotel Eden**, ul. Ciemna 15, tel. (+ 48 12) 430 65 65, www.hoteleden.pl

KSIĄŻ WIELKI

Hotel Zameczek*, ul. Warszawska 13, tel. (+ 48 41) 383 80 59, www.bobi.pl

MSZANA DOLNA

Pensjonat Szczebel***, ul. Krakowska 21, tel. (+ 48 18) 331 09 65, www.szczebel.com

MUSZYNA ZŁOCKIE

Centrum Zdrowia i Rekreacji GEOVITA w Złockiem, Złockie 80, tel. (+ 48 18) 471 43 04, www.geovita.pl

NIEDZICA – POLANA SOSNY

Zespół Rekreacyjny Polana Sosny, os. Polana Sosny 1, tel. (+48 18) 262 94 03, www.niedzica.pl

PASZKÓWKA

Pałac w Paszkówce Zespół Hotelowo-Parkowy****, Paszkówka 37, tel. (+ 48 33) 872 38 00, www.paszkowka.pl

RABKA

Sanatorium Rzymianka, ul. Garmcarska 6, tel. (+ 48 18) 267 78 17, www.rzymianka.region-rabka.pl

RYTRO

Hotel Perła Południa***, Rytry 380, tel. (+ 48 18) 446 90 31/33, www.perla-poludnia.pl

SROMOWCE NIŻNE

Schronisko PTTK Trzy Korony, ul. Sobczańska 91, tel. (+ 48 18) 262 98 23, www.trzykorony.pl

SROMOWCE WYŻNE

Szkolny Ośrodek Wypoczynkowy Orle Gniazdo, ul. Nad Zalew 7, tel./faks (+ 48 18) 262 97 88, www.orlegniazdo.czorsztyn.pl

SZCZAWNICA

Willa Hamernik, ul. Kowalczyk 3B, tel./faks (+ 48 18) 262 13 01, www.hamernik.com.pl

Hotel Jan***, Szlachtowa 14 k, tel./faks (+ 48 18) 262 19 01, www.hoteljan.net.pl

SZYMBARK

Willa Perełka, Szymbark 310, tel. (+ 48 18) 351 30 11

TARNÓW

Willa Krzyska, ul. Krzyska 52b, tel./faks (+ 48 14) 620 11 34, www.willakrzyska.pl

Hotel Cristal Park***, ul. Traugutta 5, tel./faks (+ 48 14) 633 12 25, www.cristalpark.pl

ZAKOPANE

Hotel Litwor****, ul. Krupówki 40, tel./faks (+ 48 18) 202 42 00, www.trip.pl

Hotel Skalny***, ul. Pardałowka 3B, tel. (+ 48 18) 201 91 00, www.skalny.com.pl

Gastronomia

BRZESKO

Restauracja Galicyjska, ul. Kościuszki 61, tel. (+ 48 14) 663 14 89, faks (+ 48 14) 663 55 06, www.galicyjska.com.pl

BUKOWINA TATRZAŃSKA

Karczma Pod miedzom, ul. Sportowa 1, tel. (+ 48 18) 207 81 69, 207 76 89

Karczma U Wróbla, ul. Kościuszki 202, tel. (+ 48 18) 207 72 09

GŁOGOCZÓW

Karczma Biesiada, Głogoczów 710, tel. (+ 48 12) 273 76 98, www.biesiada.com.pl

JAZOWSKO

Karczma u Wojtków, Jazowsko 271, tel. (+ 48 18) 444 73 34

JURKÓW

Zajazd Mogielica, Jurków 169, tel. (+ 48 18) 333 21 79, faks (+ 48 18) 334 00 36, www.zajazdmogielica.zaprasza.net

KĘTY

Restauracja Rycerska, Rynek 8, tel./faks (+ 48 33) 845 25 05, 845 28 24, www.rycerska.pl

KLUSZKOWCE

Restauracja U Szperlinga, ul. Stylchyn 1, tel. (+ 48 18) 265 03 02, www.osada.czorsztyn.pl

KRAKÓW

Wiśniowy Sad, ul. Grodzka 33, tel. (+ 48 12) 430 21 11, www.kuchniarosyjska.com

KRZYSZKOWICE

Oberża Wilczy głód, Krzyszkowice 294, tel. (+ 48 12) 272 32 70, www.wilczyglod.pl

KSIĄŻ WIELKI

Karczma Antolka, ul. Antolka 21 A, tel. (+ 48 41) 383 87 00, www.karczma-antolka.iaw.pl

LIPNICA MUROWANA

Gospoda pod Kamieniem, Lipnica Górna 317, tel./faks (+ 48 14) 685 24 80, www.gospoda-lipnica.pl

LUBIEŃ

Karczma u Piotra, Lubień 285, tel. (+ 48 18) 268 22 44

ŁĄCKO

Restauracja Pod Jabłonią, Łącko 628, tel. (+ 48 18) 444 53 75

MAŁE CICHE

Karczma Tatrzański Bór, Małe Ciche, tel. (+ 48 18) 208 42 08, www.tatrzańskibor.pl

MIECHÓW

Karczma Siedlisko, ul. Strzeżów II 46, tel. (+48 41) 383 39 00, www.karczmasiedlisko.pl

MSZANA DOLNA

Centrum Konferencyjno-Bankietowe Folwark Stara Winiarnia, ul. Ogrodowa 2, tel. (+ 48 18) 33 12 382, folwarkstarawiniarnia.pl

MYŚLENICE

Restauracja Stek, ul. Jordana 5, tel. (+ 48 12) 274 00 40, faks (+ 48 12) 274 00 40/20, www.stek.com.pl

NOWY SĄCZ

Restauracja Champion, ul. Nawojowska 30, tel. (+ 48 18) 440 02 65-66

NOWY TARG

Góralisko Strawa, ul. Ludzimierska 29, tel. (+ 48 18) 266 69 23

Karczma u Borzanka, ul. Waksmundzka 105, tel. (+ 48 18) 264 10 87, www.uborzanka.pl

OŚWIĘCIM

Zajazd Artur, ul. Zgodna 1 G, tel./faks (+ 48 33) 844 40 60, www.zajazdartur.pl

RYTRO

Chata U Stacha, Rytko 380, tel. (+ 48 18) 446 90 31-33, faks (+ 48 18) 446 90 31

STRZEŻÓW II

Karczma Siedlisko, Strzeżów II 46, 32-200 Miechów, tel. (+ 48 41) 38 33 900

www.karczmasiedlisko.pl

SZCZAWNICA

Karczma Pienińska, ul. Główna 240, tel. 604 789 636, faks (+ 48 18) 262 28 57,

www.karczma-pieninska.pl

TARNÓW

Restauracja Ke Moro, ul. Żydowska 13, tel./faks (+ 48 14) 688 90 98

Restauracja Pasaż, pl. Kazimierza Wielkiego 2, tel. (+ 48 14) 627 82 78, www.pasaz.tarnow.pl

Kawiarnia Tatrzańska, ul. Krakowska 1, tel. (+ 48 14) 622 46 36

TYNIC

Mnisze co nieco ul. Benedyktyńska 37, tel. (+ 48 12) 688 52 83, www.benedicite.pl

WĘGRZCE

Gospoda U przyjaciół, ul. Bosutów-Boleń 26, tel. (+ 48 12) 285 73 83

WYSOWA

Gościenna Chata, Wysowa 131, tel. (+ 48 18) 353 02 90

ZAKOPANE

Restauracja Gazdowo Kuźnia, ul. Krupówki 1, tel./faks (+ 48 18) 201 72 01, www.gazdowokuźnia.pl

Karczma Sabała, ul. Krupówki 11, tel. (+ 48 18) 201 50 92, faks (+ 48 18) 201 50 93,

www.sabala.zakopane.pl

Redykołka, ul. Kościeliska 1, tel. (+ 48 18) 206 63 32, faks (+ 48 18) 206 63 32,

www.tatratours.pl/karczma_redykolka

Żabi Dwór, ul. Strążyńska 26, tel. (+ 48 18) 206 28 34

ZATOR

Restauracja Myśliwska, Rynek 11, tel. (+ 48 33) 841 21 25

Wydawca:

Małopolska Organizacja Turystyczna
Biuro: ul. św. Krzyża 14, 31-028 Kraków,
tel. + 48 12 421 16 04, 12 421 15 36
www.mot.krakow.pl, biuro@mot.krakow.pl

Projekt graficzny i skład:
Wydawnictwo PROMO
Zakrzów 346, 32-003 Podłęże
Tel. 012 25 00 939, 502 43 13 54
e-mail: wyd_promo@tlen.pl

DTP:
Ryszard Wachel

Tekst:
Anna Tyniec

Konsultacja naukowa:
Paweł Kutaś

Zdjęcia:
Izabela Auner-Kargól, Roman Ciok,
Janusz Domalik, Magdalena Foryt,
Mirosław Golanko, Krzysztof Gzyl,
Andrzej Klimkowski, Władysław Konieczny,
Mieczysław Kowalski, Paweł Kutaś,
Paweł Mierniczak, Robert Możdziej,
Elżbieta Tomczyk-Miczka, Ryszard Wachel,
www.jode.pl, Łukasz Zdebski

Zdjęcia na okładkach:
s. 1 – kościół w Sękowej,
s. 2 – cerkiew w Kunkowej,
s. 4 – konstrukcja zrębowa domu
w Chochołowie, fot. Paweł Mierniczak

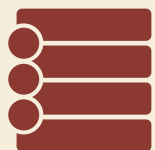
Rysunki:
Ryszard Szokalski

Wydanie I, Kraków 2008

Projekt zrealizowany we współpracy
z Województwem Małopolskim,
sfinansowany z budżetu Województwa
Małopolskiego

Szlak Architektury Drewnianej

4 kościoły na liście UNESCO
249 obiektów na szlaku
ponad 1500 km długości

Województwo
Małopolskie

www.drewniana.malopolska.pl